

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 178 (XXII) — Nr. 884

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 29 decembrie 2010

SUMAR

	Pagina		Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 1.462 din 9 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	2–5	Decizia nr. 1.482 din 11 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989	24–27
Decizia nr. 1.463 din 9 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	6–10	Decizia nr. 1.483 din 11 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	28–31
Decizia nr. 1.464 din 9 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	10–13	Decizia nr. 1.485 din 11 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	31–35
Decizia nr. 1.465 din 9 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989	14–17	Decizia nr. 1.486 din 11 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	35–39
Decizia nr. 1.466 din 9 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	17–20	Decizia nr. 1.487 din 11 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	39–43
Decizia nr. 1.467 din 9 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	20–24	Decizia nr. 1.488 din 11 noiembrie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989	43–47
		★	
		Rectificări	47

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 1.462*)**

din 9 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochișu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în Dosarul nr. 10.140/118/2009 al Curții de Apel Constanța — Secția civilă, minori și familie, litigii de muncă și asigurări sociale, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.713D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 1.714D/2010—1.732D/2010, nr. 2.454D/2010—2.456D/2010, nr. 2.742D/2010—2.760D/2010, nr. 3.050D/2010—3.063D/2010, nr. 3.386D/2010—3.412D/2010 și nr. 3.593D/2010—3.599D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 12.221/118/2009, nr. 11.250/118/2009, nr. 10.559/118/2009, nr. 12.731/118/2009, nr. 13.906/118/2009, nr. 12.513/118/2009, nr. 12.964/118/2009, nr. 12.248/118/2009, nr. 13.089/118/2009, nr. 11.539/118/2009, nr. 12.985/118/2009, nr. 13.583/118/2009, nr. 13.894/118/2009, nr. 13.355/118/2009, nr. 357/118/1010, nr. 10.445/118/2009, nr. 8.018/118/2009, nr. 1.937/88/2009, nr. 12.727/118/2009, nr. 7.935/118/2009, nr. 11.596/118/2009, nr. 11.227/118/2009, nr. 10.501/118/2009, nr. 12.427/118/2009, nr. 7.045/118/2009, nr. 8.072/118/2009, nr. 7.323/118/2009, nr. 7.594/118/2009, nr. 7.590/118/2009, nr. 11.257/118/2009, nr. 11.280/118/2009, nr. 10.944/118/2009, nr. 10.554/118/2009, nr. 9.441/118/2009, nr. 9.137/118/2009, nr. 9.136/118/2009, nr. 7.320/118/2009, nr. 11.591/118/2009, nr. 11.592/118/2009, nr. 8.191/118/2009, nr. 7.658/118/2009, nr. 7.689/118/2009, nr. 7.676/118/2009, nr. 7.995/118/2009, nr. 8.013/118/2009, nr. 7.592/118/2009, nr. 9.492/118/2009, nr. 13.494/118/2009, nr. 13.429/118/2009,

nr. 12.984/118/2009, nr. 12.976/118/2009, nr. 12.916/118/2009, nr. 12.735/118/2009, nr. 12.733/118/2009, nr. 9.116/118/2009, nr. 12.207/118/2009, nr. 12.980/118/2009, nr. 12.511/118/2009, nr. 12.978/118/2009, nr. 13.361/118/2009, nr. 12.012/118/2009, nr. 12.442/118/2009, nr. 8.694/118/2009, nr. 13.083/118/2009, nr. 7.322/118/2009, nr. 7.325/118/2009, nr. 7.329/118/2009, nr. 8.075/118/2009, nr. 10.188/118/2009, nr. 9.765/118/2009, nr. 14.190/118/2009, nr. 12.358/118/2009, nr. 13.079/118/2009, nr. 12.251/118/2009, nr. 13.572/118/2009, nr. 13.584/118/2009, nr. 12.564/118/2009, nr. 12.293/118/2009, nr. 8.039/118/2009, nr. 12.128/118/2009, nr. 12.224/118/2009, nr. 13.502/118/2009, nr. 96.355/118/2009, nr. 13.566/118/2009, nr. 12.249/118/2009, nr. 13.358/118/2009, nr. 12.314/118/2009, nr. 12.732/118/2009 și nr. 13.575/118/2009 ale Curții de Apel Constanța — Secția civilă, minori și familie, litigii de muncă și asigurări sociale.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale dispune conexarea dosarelor nr. 1.712D/2010—1.732D/2010, nr. 2.454D/2010—2.456D/2010, nr. 2.742D/2010—2.760D/2010, nr. 3.050D/2010—3.063D/2010, nr. 3.386D/2010—3.412D/2010 și nr. 3.593D/2010—3.599D/2010 la Dosarul nr. 1.713D/2010, care este primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 12 aprilie 2010, 21 aprilie 2010, 26 aprilie 2010 și 28 aprilie 2010, 7 mai 2010, 10 mai 2010 și 31 mai 2010, 9 iunie 2010, 14 iunie 2010, 23 iunie 2010 și 28 iunie 2010, pronunțate în dosarele nr. 10.140/118/2009, nr. 12.221/118/2009, nr. 11.250/118/2009, nr. 10.559/118/2009, nr. 12.731/118/2009, nr. 13.906/118/2009, nr. 12.513/118/2009, nr. 12.964/118/2009, nr. 12.248/118/2009, nr. 13.089/118/2009, nr. 11.539/118/2009, nr. 12.985/118/2009, nr. 13.583/118/2009, nr. 13.894/118/2009, nr. 13.355/118/2009, nr. 357/118/1010, nr. 10.445/118/2009, nr. 8.018/118/2009, nr. 1.937/88/2009, nr. 12.727/118/2009, nr. 7.935/118/2009, nr. 11.596/118/2009, nr. 11.227/118/2009, nr. 10.501/118/2009, nr. 12.427/118/2009, nr. 7.045/118/2009, nr. 8.072/118/2009, nr. 7.323/118/2009, nr. 7.594/118/2009, nr. 7.590/118/2009, nr. 11.257/118/2009, nr. 11.280/118/2009, nr. 10.944/118/2009, nr. 10.554/118/2009,

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

nr. 9.441/118/2009, nr. 9.137/118/2009, nr. 9.136/118/2009, nr. 7.320/118/2009, nr. 11.591/118/2009, nr. 11.592/118/2009, nr. 8.191/118/2009, nr. 7.658/118/2009, nr. 7.689/118/2009, nr. 7.676/118/2009, nr. 7.995/118/2009, nr. 8.013/118/2009, nr. 7.592/118/2009, nr. 9.492/118/2009, nr. 13.494/118/2009, nr. 13.429/118/2009, nr. 12.984/118/2009, nr. 12.976/118/2009, nr. 12.916/118/2009, nr. 12.735/118/2009, nr. 12.733/118/2009, nr. 9.116/118/2009, nr. 12.207/118/2009, nr. 12.980/118/2009, nr. 12.511/118/2009, nr. 12.978/118/2009, nr. 13.361/118/2009, nr. 12.012/118/2009, nr. 12.442/118/2009, nr. 8.694/118/2009, nr. 13.083/118/2009, nr. 7.322/118/2009, nr. 7.325/118/2009, nr. 7.329/118/2009, nr. 8.075/118/2009, nr. 10.188/118/2009, nr. 9.765/118/2009, nr. 14.190/118/2009, nr. 12.358/118/2009, nr. 13.079/118/2009, nr. 12.251/118/2009, nr. 13.572/118/2009, nr. 13.584/118/2009, nr. 12.564/118/2009, nr. 12.293/118/2009, nr. 8.039/118/2009, nr. 12.128/118/2009, nr. 12.224/118/2009, nr. 13.502/118/2009, nr. 96.355/118/2009, nr. 13.566/118/2009, nr. 12.249/118/2009, nr. 13.358/118/2009, nr. 12.314/118/2009, nr. 12.732/118/2009 și nr. 13.575/118/2009, **Curtea de Apel Constanța — Secția civilă, minori și familie, litigii de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora *„Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”*, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de

neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin Protocol (anexă la Tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil *„privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice”*. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a înseși măsurii luate asupra sa ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român

atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „Cauza Țarălungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea”.

Curtea de Apel Constanța — Secția civilă, minori și familie, litigii de muncă și asigurări sociale apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Nu se încalcă art. 138 alin. (5) din Constituție deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, chestiunea acoperirii resurselor financiare din sursa stabilită ține de atribuția Guvernului, care poate proceda la o rectificare bugetară sau poate suplimenta alocațiile bugetare din fondul său de rezervă. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, din expunerea de motive rezultă că au fost solicitate informații și documente, astfel că acestea urmează să fie analizate de Curtea Constituțională. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, reține că motivarea este raportată la o serie de calcule ce excedează verificării instanței de judecată, și în funcție de care se poate vorbi de „deficit public excesiv” în sensul art. 104 din Tratatul de la Maastricht. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, arată că dispozițiile Legii nr. 221/2009 nu generează discriminări, însă acestea ar putea fi produse de hotărârile judecătorești ce vor fi pronunțate în aplicarea acestei legi, în lipsa unor criterii de cuantificare a prejudiciului moral suferit de persoana vizată, prejudiciu care a fost lăsat de legiuitor la pură apreciere a judecătorului, astfel că lipsa de predictibilitate a practicii judiciare ar putea genera discriminări.

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art.5 alin. (1) lit. a): „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. I. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;»”.

Curtea constată că art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a trei puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (1).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenumului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume:

pe de-o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea quantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) *Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:*

a) *acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare*

[...]”.

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16

alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „*Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale*”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 10.140/118/2009, nr. 12.221/118/2009, nr. 11.250/118/2009, nr. 10.559/118/2009, nr. 12.731/118/2009, nr. 13.906/118/2009, nr. 12.513/118/2009, nr. 12.964/118/2009, nr. 12.248/118/2009, nr. 13.089/118/2009, nr. 11.539/118/2009, nr. 12.985/118/2009, nr. 13.583/118/2009, nr. 13.894/118/2009, nr. 13.355/118/2009, nr. 357/118/1010, nr. 10.445/118/2009, nr. 8.018/118/2009, nr. 1.937/88/2009, nr. 12.727/118/2009, nr. 7.935/118/2009, nr. 11.596/118/2009, nr. 11.227/118/2009, nr. 10.501/118/2009, nr. 12.427/118/2009, nr. 7.045/118/2009, nr. 8.072/118/2009, nr. 7.323/118/2009, nr. 7.594/118/2009, nr. 7.590/118/2009, nr. 11.257/118/2009, nr. 11.280/118/2009, nr. 10.944/118/2009, nr. 10.554/118/2009, nr. 9.441/118/2009, nr. 9.137/118/2009, nr. 9.136/118/2009, nr. 7.320/118/2009, nr. 11.591/118/2009, nr. 11.592/118/2009, nr. 8.191/118/2009, nr. 7.658/118/2009, nr. 7.689/118/2009, nr. 7.676/118/2009, nr. 7.995/118/2009, nr. 8.013/118/2009, nr. 7.592/118/2009, nr. 9.492/118/2009, nr. 13.494/118/2009, nr. 13.429/118/2009, nr. 12.984/118/2009, nr. 12.976/118/2009, nr. 12.916/118/2009, nr. 12.735/118/2009, nr. 12.733/118/2009, nr. 9.116/118/2009, nr. 12.207/118/2009, nr. 12.980/118/2009, nr. 12.511/118/2009, nr. 12.978/118/2009, nr. 13.361/118/2009, nr. 12.012/118/2009, nr. 12.442/118/2009, nr. 8.694/118/2009, nr. 13.083/118/2009, nr. 7.322/118/2009, nr. 7.325/118/2009, nr. 7.329/118/2009, nr. 8.075/118/2009, nr. 10.188/118/2009, nr. 9.765/118/2009, nr. 14.190/118/2009, nr. 12.358/118/2009, nr. 13.079/118/2009, nr. 12.251/118/2009, nr. 13.572/118/2009, nr. 13.584/118/2009, nr. 12.564/118/2009, nr. 12.293/118/2009, nr. 8.039/118/2009, nr. 12.128/118/2009, nr. 12.224/118/2009, nr. 13.502/118/2009, nr. 96.355/118/2009, nr. 13.566/118/2009, nr. 12.249/118/2009, nr. 13.358/118/2009, nr. 12.314/118/2009, nr. 12.732/118/2009 și nr. 13.575/118/2009 ale Curții de Apel Constanța — Secția civilă, minori și familie, litigii de muncă și asigurări sociale.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 9 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ioניה Cochintu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.463*)

din 9 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în Dosarul nr. 11.099/118/2009 al Tribunalului Constanța — Secția civilă, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.001D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 2.002D/2010—2.127D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța în dosarele nr. 194/118/2010, nr. 1.266/118/2010, nr. 195/118/2010, nr. 1.276/118/2010, nr. 3.199/118/2010, nr. 13.354/118/2009, nr. 12.549/118/2009, nr. 2.062/118/2010, nr. 8.642/118/2009, nr. 12.504/118/2009, nr. 2.341/118/2010, nr. 1.344/118/2010, nr. 2.153/118/2010, nr. 2.092/118/2010, nr. 2.064/118/2010, nr. 1.271/118/2010, nr. 12.825/118/2009, nr. 2.541/118/2008, nr. 803/118/2010, nr. 79/118/2010, nr. 3.198/118/2010, nr. 62/118/2010, nr. 54/118/2010, nr. 80/118/2010, nr. 3.462/118/2010, nr. 3.279/118/2010, nr. 1.224/118/2010, nr. 347/118/2010, nr. 2.241/118/2010, nr. 2.306/118/2010, nr. 2.243/118/2010, nr. 2.324/118/2010, nr. 2.159/118/2010, nr. 1.809/118/2010, nr. 12.518/118/2009, nr. 11.611/118/2010, nr. 781/118/2010, nr. 3.270/118/2010, nr. 786/3/2010, nr. 1.898/118/2010, nr. 598/118/2010, nr. 1.225/118/2010, nr. 846/118/2010, nr. 845/118/2010, nr. 1.269/118/2010, nr. 1.275/118/2010, nr. 1.274/118/2010, nr. 386/118/2010, nr. 52/118/2010, nr. 8.014/118/2009, nr. 8.012/118/2009, nr. 55/118/2010, nr. 58/118/2010, nr. 56/118/2010, nr. 59/118/2010, nr. 12.708/118/2009, nr. 387/118/2010, nr. 1.130/118/2010, nr. 1.125/118/2010, nr. 10.494/118/2009, nr. 10.496/118/2009, nr. 10.498/118/2009, nr. 553/118/2010, nr. 2.853/118/2010, nr. 551/118/2010, nr. 12.871/118/2009, nr. 552/118/2010,

nr. 12.869/118/2009, nr. 12.970/118/2009, nr. 12.914/118/2009, nr. 12.966/118/2009, nr. 12.969/118/2009, nr. 12.956/118/2009, nr. 12.819/2009, nr. 1.757/118/2010, nr. 1.814/118/2010, nr. 513/118/2010, nr. 10.074/118/2009, nr. 2.343/118/2010, nr. 2.416/118/2010, nr. 4.925/118/2010, nr. 5.063/118/2010, nr. 2.327/118/2010, nr. 2.332/118/2010, nr. 68/118/2010, nr. 69/118/2010, nr. 854/118/2010, nr. 3.461/118/2010, nr. 4.636/118/2010, nr. 5.016/118/2010, nr. 1.758/118/2010, nr. 4.637/118/2010, nr. 11.505/118/2009, nr. 3.195/118/2010, nr. 3.272/118/2010, nr. 12.822/118/2009, nr. 3.280/118/2010, nr. 3.276/118/2010, nr. 3.298/118/2010, nr. 12.818/118/2009, nr. 12.816/118/2009, nr. 305/118/2010, nr. 13.527/118/2009, nr. 1.338/118/2010, nr. 2.234/118/2010, nr. 2.918/118/2010, nr. 1.290/118/2010, nr. 12.688/118/2009, nr. 12.472/118/2010, nr. 353/118/2010, nr. 13.533/118/2009, nr. 599/118/2010, nr. 684/118/2010, nr. 3.301/118/2010, nr. 1.231/118/2010, nr. 3.201/118/2010, nr. 1.229/118/2010, nr. 12.944/118/2009, nr. 2.598/118/2010, nr. 2.632/118/2010, nr. 687/118/2010, nr. 2.512/118/2010, nr. 2.634/118/2010, nr. 244/118/2010, nr. 1.124/118/2010 și nr. 1.280/118/2010 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 2.002D/2010—2.127D/2010 la Dosarul nr. 2.001D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 10 martie 2010, 11 martie 2010, 12 martie 2010, 17 martie 2010, 19 martie 2010, 22 martie 2010, 6 aprilie 2010, 14 aprilie 2010, 19 aprilie 2010, 20 aprilie 2010, 27 aprilie 2010, 28 aprilie 2010, 6 mai 2010, 12 mai 2010, 26 mai 2010, 1 iunie 2010, 3 iunie 2010 și 8 iunie 2010, pronunțate în dosarele nr. 11.099/118/2009, nr. 194/118/2010, nr. 1.266/118/2010, nr. 195/118/2010, nr. 1.276/118/2010, nr. 3.199/118/2010, nr. 13.354/118/2009, nr. 12.549/118/2009, nr. 2.062/118/2010, nr. 8.642/118/2009, nr. 12.504/118/2009, nr. 2.341/118/2010, nr. 1.344/118/2010, nr. 2.153/118/2010, nr. 2.092/118/2010, nr. 2.064/118/2010, nr. 1.271/118/2010, nr. 12.825/118/2009, nr. 2.541/118/2008, nr. 803/118/2010, nr. 79/118/2010, nr. 3.198/118/2010, nr. 62/118/2010,

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

nr. 54/118/2010, nr. 80/118/2010, nr. 3.462/118/2010, nr. 3.279/118/2010, nr. 1.224/118/2010, nr. 347/118/2010, nr. 2.241/118/2010, nr. 2.306/118/2010, nr. 2.243/118/2010, nr. 2.324/118/2010, nr. 2.159/118/2010, nr. 1.809/118/2010, nr. 12.518/118/2009, nr. 11.611/118/2010, nr. 781/118/2010, nr. 3.270/118/2010, nr. 786/3/2010, nr. 1.898/118/2010, nr. 598/118/2010, nr. 1.225/118/2010, nr. 846/118/2010, nr. 845/118/2010, nr. 1.269/118/2010, nr. 1.275/118/2010, nr. 1.274/118/2010, nr. 386/118/2010, nr. 52/118/2010, nr. 8.014/118/2009, nr. 8.012/118/2009, nr. 55/118/2010, nr. 58/118/2010, nr. 56/118/2010, nr. 59/118/2010, nr. 12.708/118/2009, nr. 387/118/2010, nr. 1.130/118/2010, nr. 1.125/118/2010, nr. 10.494/118/2009, nr. 10.496/118/2009, nr. 10.498/118/2009, nr. 553/118/2010, nr. 2.853/118/2010, nr. 551/118/2010, nr. 12.871/118/2009, nr. 552/118/2010, nr. 12.869/118/2009, nr. 12.970/118/2009, nr. 12.914/118/2009, nr. 12.966/118/2009, nr. 12.969/118/2009, nr. 12.956/118/2009, nr. 12.819/2009, nr. 1.757/118/2010, nr. 1.814/118/2010, nr. 513/118/2010, nr. 10.074/118/2009, nr. 2.343/118/2010, nr. 2.416/118/2010, nr. 4.925/118/2010, nr. 5.063/118/2010, nr. 2.327/118/2010, nr. 2.332/118/2010, nr. 68/118/2010, nr. 69/118/2010, nr. 854/118/2010, nr. 3.461/118/2010, nr. 4.636/118/2010, nr. 5.016/118/2010, nr. 1.758/118/2010, nr. 4.637/118/2010, nr. 11.505/118/2009, nr. 3.195/118/2010, nr. 3.272/118/2010, nr. 12.822/118/2009, nr. 3.280/118/2010, nr. 3.276/118/2010, nr. 3.298/118/2010, nr. 12.818/118/2009, nr. 12.816/118/2009, nr. 305/118/2010, nr. 13.527/118/2009, nr. 1.338/118/2010, nr. 2.234/118/2010, nr. 2.918/118/2010, nr. 1.290/118/2010, nr. 12.688/118/2009, nr. 12.472/118/2010, nr. 353/118/2010, nr. 13.533/118/2009, nr. 599/118/2010, nr. 684/118/2010, nr. 3.301/118/2010, nr. 1.231/118/2010, nr. 3.201/118/2010, nr. 1.229/118/2010, nr. 12.944/118/2009, nr. 2.598/118/2010, nr. 2.632/118/2010, nr. 687/118/2010, nr. 2.512/118/2010, nr. 2.634/118/2010, nr. 244/118/2010, nr. 1.124/118/2010 și nr. 1.280/118/2010, **Tribunalul Constanța — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*”, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că

proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar, pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin Protocol (anexă la Tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil „*privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice*”. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei

condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a însăși măsurii luate asupra sa ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată, prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „Cauza Țarălungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea”.

Tribunalul Constanța — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Nu se încalcă art. 138 alin. (5) din Constituție, deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, chestiunea acoperirii resurselor financiare din sursa stabilită ține de atribuția Guvernului, care poate proceda la o rectificare bugetară sau poate suplimenta alocațiile bugetare din fondul său de rezervă, Curtea statuând că finanțarea cheltuielilor bugetare se face din surse financiare alocate din buget, iar majorarea unor cheltuieli se finanțează „fie prin suplimentarea alocațiilor bugetare din fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, fie prin rectificarea bugetară”. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, din expunerea de motive rezultă că au fost solicitate informații și documente, astfel că acestea urmează să fie analizate de Curtea Constituțională. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, reține că motivarea este raportată la o serie de calcule ce excedează verificării instanței de judecată și în funcție de care se poate vorbi de „deficit public excesiv” în sensul art. 104 din Tratatul de la Maastricht. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, arată că dispozițiile Legii nr. 221/2009 nu generează discriminări, însă acestea ar putea fi produse de hotărârile judecătorești ce vor fi pronunțate în aplicarea acestei legi, în lipsa unor criterii de cuantificare a prejudiciului moral suferit de persoana vizată, prejudiciu care a fost lăsat de legiuitor la pură apreciere a judecătorului, astfel că lipsa de predictibilitate a practicii judiciare ar putea genera discriminări.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. I. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;».”

Curtea constată că art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a 3 puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (11).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar, pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) *Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după*

decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare [...].”

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „*Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale*”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 11.099/118/2009, nr. 194/118/2010, nr. 1.266/118/2010, nr. 195/118/2010, nr. 1.276/118/2010, nr. 3.199/118/2010, nr. 13.354/118/2009, nr. 12.549/118/2009, nr. 2.062/118/2010, nr. 8.642/118/2009, nr. 12.504/118/2009, nr. 2.341/118/2010, nr. 1.344/118/2010, nr. 2.153/118/2010, nr. 2.092/118/2010, nr. 2.064/118/2010, nr. 1.271/118/2010, nr. 12.825/118/2009, nr. 2.541/118/2008, nr. 803/118/2010, nr. 79/118/2010, nr. 3.198/118/2010, nr. 62/118/2010, nr. 54/118/2010, nr. 80/118/2010, nr. 3.462/118/2010, nr. 3.279/118/2010, nr. 1.224/118/2010, nr. 347/118/2010, nr. 2.241/118/2010, nr. 2.306/118/2010, nr. 2.243/118/2010, nr. 2.324/118/2010, nr. 2.159/118/2010, nr. 1.809/118/2010, nr. 12.518/118/2009, nr. 11.611/118/2010, nr. 781/118/2010, nr. 3.270/118/2010, nr. 786/3/2010, nr. 1.898/118/2010, nr. 598/118/2010, nr. 1.225/118/2010, nr. 846/118/2010, nr. 845/118/2010, nr. 1.269/118/2010, nr. 1.275/118/2010, nr. 1.274/118/2010, nr. 386/118/2010, 52/118/2010, nr. 8.014/118/2009, nr. 8.012/118/2009, nr. 55/118/2010, nr. 58/118/2010, nr. 56/118/2010, nr. 59/118/2010, nr. 12.708/118/2009, nr. 387/118/2010, nr. 1.130/118/2010, nr. 1.125/118/2010, nr. 10.494/118/2009, nr. 10.496/118/2009, nr. 10.498/118/2009, nr. 553/118/2010, nr. 2.853/118/2010, nr. 551/118/2010, nr. 12.871/118/2009, nr. 552/118/2010, nr. 12.869/118/2009, nr. 12.970/118/2009, nr. 12.914/118/2009, nr. 12.966/118/2009, nr. 12.969/118/2009, nr. 12.956/118/2009, nr. 12.819/2009, nr. 1.757/118/2010, nr. 1.814/118/2010, nr. 513/118/2010, nr. 10.074/118/2009, nr. 2.343/118/2010, nr. 2.416/118/2010, nr. 4.925/118/2010, nr. 5.063/118/2010, nr. 2.327/118/2010, nr. 2.332/118/2010, nr. 68/118/2010, nr. 69/118/2010, nr. 854/118/2010, nr. 3.461/118/2010, nr. 4.636/118/2010, nr. 5.016/118/2010, nr. 1.758/118/2010, nr. 4.637/118/2010, nr. 11.505/118/2009, nr. 3.195/118/2010, nr. 3.272/118/2010, nr. 12.822/118/2009, nr. 3.280/118/2010, nr. 3.276/118/2010, nr. 3.298/118/2010, nr. 12.818/118/2009, nr. 12.816/118/2009, nr. 305/118/2010, nr. 13.527/118/2009, nr. 1.338/118/2010, nr. 2.234/118/2010, nr. 2.918/118/2010, nr. 1.290/118/2010, nr. 12.688/118/2009, nr. 12.472/118/2010, nr. 353/118/2010, nr. 13.533/118/2009,

nr. 599/118/2010, nr. 684/118/2010, nr. 3.301/118/2010, nr. 1.231/118/2010, nr. 3.201/118/2010, nr. 1.229/118/2010, nr. 12.944/118/2009, nr. 2.598/118/2010, nr. 2.632/118/2010, nr. 687/118/2010, nr. 2.512/118/2010, nr. 2.634/118/2010, nr. 244/118/2010, nr. 1.124/118/2010 și nr. 1.280/118/2010 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 9 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochințu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.464*)

din 9 noiembrie 2010

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din
Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate
acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989**

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochințu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în Dosarul nr. 1.997/118/2010 al Tribunalului Constanța — Secția civilă, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.260D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 2.261D/2010—2.310D/2010, nr. 2.406D/2010—2.408D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 2.766/118/2010, nr. 2.359/118/2010, nr. 2.338/118/2010, nr. 2.232/118/2010, nr. 248/118/2010, nr. 2.297/118/2010, nr. 13.426/118/2009, nr. 2.574/118/2010, nr. 306/118/2010, nr. 2.517/118/2010, nr. 13.087/118/2009, nr. 2.638/118/2010, nr. 2.637/118/2010, nr. 2.578/118/2010, nr. 2.684/118/2010, nr. 2.597/118/2010, nr. 2.635/118/2010,

nr. 1.578/118/2010, nr. 2.518/118/2010, nr. 1.539/118/2010, nr. 2.237/118/2010, nr. 3.127/118/2010, nr. 243/118/2010, nr. 1.901/118/2010, nr. 2.467/118/2010, nr. 1.335/118/2010, nr. 351/118/2010, nr. 14.334/118/2009, nr. 13.528/118/2009, nr. 12.441/118/2009, nr. 12.877/118/2009, nr. 12.467/118/2009, nr. 12.730/118/2009, nr. 12.471/118/2009, nr. 12.512/118/2009, nr. 3.128/118/2010, nr. 18/118/2010, nr. 14.473/118/2009, nr. 13.364/118/2009, nr. 2.060/118/2010, nr. 3/118/2010, nr. 13.302/118/2009, nr. 2.636/118/2010, nr. 2.595/118/2010, nr. 11.667/118/2009, nr. 2.577/118/2010, nr. 2.633/118/2010, nr. 2.596/118/2010, nr. 12.010/118/2009, nr. 65/118/2010, nr. 9.406/118/2009, nr. 14.456/118/2009 și nr. 13.376/118/2009 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale dispune conexarea dosarelor 2.261D/2010—2.310D/2010 și nr. 2.406D/2010—2.408D/2010 la Dosarul nr. 2.260D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 6 aprilie 2010, 7 aprilie 2010, 14 aprilie 2010, 22 aprilie 2010, 23 aprilie 2010, 28 aprilie 2010, 20 aprilie 2010, 19 aprilie 2010, 16 aprilie 2010, 29 aprilie 2010, 30 martie 2010, 6 mai 2010, 25 mai 2010, pronunțate în dosarele nr. 1.997/118/2010, nr. 2.766/118/2010, nr. 2.359/118/2010,

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

nr. 2.338/118/2010, nr. 2.232/118/2010, nr. 248/118/2010, nr. 2.297/118/2010, nr. 13.426/118/2009, nr. 2.574/118/2010, nr. 306/118/2010, nr. 2.517/118/2010, nr. 13.087/118/2009, nr. 2.638/118/2010, nr. 2.637/118/2010, nr. 2.578/118/2010, nr. 2.684/118/2010, nr. 2.597/118/2010, nr. 2.635/118/2010, nr. 1.578/118/2010, nr. 2.518/118/2010, nr. 1.539/118/2010, nr. 2.237/118/2010, nr. 3.127/118/2010, nr. 243/118/2010, nr. 1.901/118/2010, nr. 2.467/118/2010, nr. 1.335/118/2010, nr. 351/118/2010, nr. 14.334/118/2009, nr. 13.528/118/2009, nr. 12.441/118/2009, nr. 12.877/118/2009, nr. 12.467/118/2009, nr. 12.730/118/2009, nr. 12.471/118/2009, nr. 12.512/118/2009, nr. 3.128/118/2010, nr. 18/118/2010, nr. 14.473/118/2009, nr. 13.364/118/2009, nr. 2.060/118/2010, nr. 3/118/2010, nr. 13.302/118/2009, nr. 2.636/118/2010, nr. 2.595/118/2010, nr. 11.667/118/2009, nr. 2.577/118/2010, nr. 2.633/118/2010, nr. 2.596/118/2010, nr. 12.010/118/2009, nr. 65/118/2010, nr. 9.406/118/2009, nr. 14.456/118/2009 și nr. 13.376/118/2009, **Tribunalul Constanța — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora *„Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”*, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de

neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin Protocol (anexă la Tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, avându-se în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil *„privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice”*. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea

avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a înseși măsurii luate asupra sa, ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „Cauza Țarălungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea”.

Tribunalul Constanța — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este nefondată. Nu se încalcă art. 138 alin. (5) din Constituție deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, chestiunea acoperirii resurselor financiare din sursa stabilită ține de atribuția Guvernului, care poate proceda la o rectificare bugetară sau poate suplimenta alocațiile bugetare din fondul său de rezervă, Curtea statuând că finanțarea cheltuielilor bugetare se face din surse financiare alocate din buget, iar majorarea unor cheltuieli se finanțează „fie prin suplimentarea alocațiilor bugetare din fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, fie prin rectificare bugetară”. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, din expunerea de motive rezultă că au fost solicitate informații și documente, astfel că acestea urmează să fie analizate de Curtea Constituțională. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, reține că motivarea este raportată la o serie de calcule ce excedează verificării instanței de judecată și în funcție de care se poate vorbi de „deficit public excesiv” în sensul art. 104 din Tratatul de la Maastricht. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, arată că dispozițiile Legii nr. 221/2009 nu generează discriminări, însă acestea ar putea fi produse de hotărârile judecătorești ce vor fi pronunțate în aplicarea acestei legi, în lipsa unor criterii de cuantificare a prejudiciului moral suferit de persoana vizată, prejudiciu care a fost lăsat de legiuitor la pură apreciere a judecătorului, astfel că lipsa de predictibilitate a practicii judiciare ar putea genera discriminări.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. I. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;»”.

Curtea constată că art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a trei puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (1).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) *Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în*

termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare [...].”

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „*Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale*”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 1.997/118/2010, nr. 2.766/118/2010, nr. 2.359/118/2010, nr. 2.338/118/2010, nr. 2.232/118/2010, nr. 248/118/2010, nr. 2.297/118/2010, nr. 13.426/118/2009, nr. 2.574/118/2010, nr. 306/118/2010, nr. 2.517/118/2010, nr. 13.087/118/2009, nr. 2.638/118/2010, nr. 2.637/118/2010, nr. 2.578/118/2010, nr. 2.684/118/2010, nr. 2.597/118/2010, nr. 2.635/118/2010, nr. 1.578/118/2010, nr. 2.518/118/2010, nr. 1.539/118/2010, nr. 2.237/118/2010, nr. 3.127/118/2010, nr. 243/118/2010, nr. 1.901/118/2010, nr. 2.467/118/2010, nr. 1.335/118/2010, nr. 351/118/2010, nr. 14.334/118/2009, nr. 13.528/118/2009, nr. 12.441/118/2009, nr. 12.877/118/2009, nr. 12.467/118/2009, nr. 12.730/118/2009, nr. 12.471/118/2009, nr. 12.512/118/2009, nr. 3.128/118/2010, nr. 18/118/2010, nr. 14.473/118/2009, nr. 13.364/118/2009, nr. 2.060/118/2010, nr. 3/118/2010, nr. 13.302/118/2009, nr. 2.636/118/2010, nr. 2.595/118/2010, nr. 11.667/118/2009, nr. 2.577/118/2010, nr. 2.633/118/2010, nr. 2.596/118/2010, nr. 12.010/118/2009, nr. 65/118/2010, nr. 9.406/118/2009, nr. 14.456/118/2009 și nr. 13.376/118/2009 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 9 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochințu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.465*)

din 9 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Călărași, în Dosarul nr. 533/116/2010 (număr în format vechi 664/C/2010) al Tribunalului Călărași — Secția civilă și formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.380D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 2.381D/2010—2.383D/2010, nr. 3.042D/2010, nr. 3.439D/2010—3.442D/2010 și nr. 3.615D/2010—3.617D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Călărași în dosarele nr. 878/116/2010 (număr în format vechi 1.041/C/2010), nr. 3.361/116/2009 (număr în format vechi 4.017/C/2009), nr. 1.332/116/2010 (număr în format vechi 1.522/C/2010), nr. 1.499/116/2010 (număr în format vechi 1.712/C/2010), nr. 1.671/116/2010 (număr în format vechi 1.905/C/2010), nr. 2.149/116/2010 (număr în format vechi 2.411/C/2010), nr. 1.955/116/2010 (număr în format vechi 2.199/C/2010), nr. 1.589/116/2010 (număr în format vechi 1.811/C/2010), nr. 1.672/116/2010 (număr în format vechi 1.906/C/2010), nr. 2.202/116/2009 (număr în format vechi 2.794/C/2009) și nr. 1.849/116/2010 (număr în format vechi 2.076/C/2010) ale Tribunalului Călărași — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale dispune conexarea

dosarelor nr. 2.381D/2010—2.383D/2010, nr. 3.042D/2010, nr. 3.439D/2010—3.442D/2010 și nr. 3.615D/2010—3.617D/2010 la Dosarul nr. 2.380D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 27 mai 2010, 3 iunie 2010, 17 iunie 2010, 24 iunie 2010, 1 iulie 2010 și 10 iunie 2010, pronunțate în dosarele nr. 533/116/2010 (număr în format vechi 664/C/2010), nr. 878/116/2010 (număr în format vechi 1.041/C/2010), nr. 3.361/116/2009 (număr în format vechi 4.017/C/2009), nr. 1.332/116/2010 (număr în format vechi 1.522/C/2010), nr. 1.499/116/2010 (număr în format vechi 1.712/C/2010), nr. 1.671/116/2010 (număr în format vechi 1.905/C/2010), nr. 2.149/116/2010 (număr în format vechi 2.411/C/2010), nr. 1.955/116/2010 (număr în format vechi 2.199/C/2010), nr. 1.589/116/2010 (număr în format vechi 1.811/C/2010), nr. 1.672/116/2010 (număr în format vechi 1.906/C/2010), nr. 2.220/116/2009 (număr în format vechi 2.794/C/2009) și nr. 1.849/116/2010 (număr în format vechi 2.076/C/2010), **Tribunalul Călărași — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Călărași, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*”, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

quantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicarea legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin Protocol (anexă la tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil „privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice”. Există

o categorie de persoane care a fost persecutată de regimul politic și nu a beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a însăși măsurii luate asupra sa, ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „Cauza Țărâlungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea”.

Tribunalul Călărași — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece textele din Constituție invocate se referă la proceduri de tehnică legislativă și nu la o necorelare a dispozițiilor legii cu cele constituționale. Faptul că bugetul statului poate sau nu suporta el singur sau fără alte eforturi financiare cheltuiala rezultată din aplicarea legii nu ține de principiul constituționalității legilor. În ceea ce privește motivul invocat în baza art. 16 din Constituție, apreciază că nu subzistă, deoarece, chiar dacă spețele ar fi similare, suferințele, consecințele în timp ale condamnărilor și măsurilor administrative sunt deosebite pentru fiecare persoană în parte, pe care judecătorul urmează a le aprecia de la caz la caz.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnărilor cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. I. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;»”.

Curtea constată că art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a 3 puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (11).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din

9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de-o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare

[...]”.

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Călărași în dosarele nr. 533/116/2010 (număr în format vechi 664/C/2010), nr. 878/116/2010 (număr în format vechi 1.041/C/2010), nr. 3.361/116/2009 (număr în format vechi 4.017/C/2009), nr. 1.332/116/2010 (număr în format vechi 1.522/C/2010), nr. 1.499/116/2010 (număr în format vechi 1.712/C/2010), nr. 1.671/116/2010 (număr în format vechi 1.905/C/2010), nr. 2.149/116/2010 (număr în format vechi 2.411/C/2010), nr. 1.955/116/2010 (număr în format vechi 2.199/C/2010), nr. 1.589/116/2010 (număr în format vechi 1.811/C/2010), nr. 1.672/116/2010 (număr în format vechi 1.906/C/2010), nr. 2.220/116/2009 (număr în format vechi 2.794/C/2009) și nr. 1.849/116/2010 (număr în format vechi 2.076/C/2010) ale Tribunalului Călărași — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 9 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochintu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.466*)

din 9 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Argeș, în Dosarul nr. 3.377/109/2009 al Curții de Apel Pitești — Secția civilă, conflicte de muncă și asigurări sociale, minori și de familie, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.942D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 9 iunie 2010, pronunțată în Dosarul nr. 3.377/109/2009, **Curtea de Apel Pitești — Secția civilă, conflicte de muncă și asigurări sociale, minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Argeș, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*”, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituirea Uniunii Europene (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin Protocol (anexă la Tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, avându-se în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că

prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil „*privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice*”. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a înseși măsurii luate asupra sa, ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „*Cauza Țărâlungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea*”.

Curtea de Apel Pitești — Secția civilă, conflicte de muncă și asigurări sociale, minori și de familie apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Nu se poate reține încălcarea art. 138 alin. (5) din Constituție, deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, finanțarea cheltuielilor bugetare se face din surse financiare alocate în buget, iar majorarea unor cheltuieli se finanțează fie prin suplimentarea alocațiilor bugetare din fondul său de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, fie prin rectificare bugetară. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, așa cum rezultă din însăși expunerea de motive a legii, Parlamentul a avut la bază informații oferite de Guvern. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, reține că insuficiența resurselor financiare, raportată la art. 104 din Tratatul de la Maastricht, ce reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre obligația generală de a evita deficitele publice excesive, nu poate face controlul constituționalității. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, arată că dispozițiile Legii nr. 221/2009 nu instituie discriminări. Faptul că textul ar fi redactat imprecis și generic, într-o manieră subiectivă, ceea ce ar conduce la o apreciere și acordare de aceeași manieră a cuantumului despăgubirilor, nu intră în contradicție cu dispozițiile constituționale, fiind o chestiune de tehnică legislativă și nici nu generează discriminări, întrucât în materia daunelor morale nu

există criterii clare de apreciere a acestora, având în vedere natura lor.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierea de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. 1 pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. 1. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;»”.

Curtea constată că art. 1 pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a trei puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. 1 pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (1).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. 1 pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare [...].”.

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind

neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Argeș, în Dosarul nr. 3.377/109/2009 al Curții de Apel Pitești — Secția civilă, conflicte de muncă și asigurări sociale, minori și de familie.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 9 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochințu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.467*)

din 9 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochințu	— magistrat-asistent

Publice Arad, în Dosarul nr. 444/108/2010 al Tribunalului Arad — Secția civilă, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.064D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 3.065D/2010—3.075D/2010, nr. 3.077D/2010—3.087D/2010, nr. 3.089D/2010—3.090D/2010, nr. 3.424D/2010, nr. 3.437D/2010, nr. 3.481D/2010—3.493D/2010, nr. 3.557D/2010—3.574D/2010 și nr. 3.600D/2010—3.607D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Arad, în dosarele nr. 1.676/108/2010, nr. 2.506/108/2010, nr. 1.997/108/2010, nr. 962/108/2010,

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

nr. 2.983/108/2010, nr. 2.791/108/2010, nr. 5.858/108/2010, nr. 1.226/108/2010, nr. 2.070/108/2010, nr. 1.929/108/2010, nr. 1.855/108/2010, nr. 1.693/108/2010, nr. 2.252/108/2010, nr. 872/108/2010, nr. 925/108/2010, nr. 2.926/108/2010, nr. 2.249/108/2010, nr. 2.981/108/2010, nr. 2.103/108/2010, nr. 2.096/108/2010, nr. 2.050/108/2010, nr. 642/108/2010, nr. 1.516/108/2010, nr. 1.952/108/2010, nr. 2.599/108/2010, nr. 2.026/108/2010, nr. 2.098/108/2010, nr. 2.097/108/2010, nr. 2.251/108/2010, nr. 34/108/2010, nr. 1.897/108/2010, nr. 922/108/2010, nr. 2.785/108/2010, nr. 1.806/108/2010, nr. 2.749/108/2010, nr. 2.316/108/2010, nr. 2.363/108/2010, nr. 2.595/108/2010, nr. 2.984/108/2010, nr. 2.185/108/2010, nr. 1.264/108/2010, nr. 1.551/108/2010, nr. 1.550/108/2010, nr. 1.311/108/2010, nr. 269/108/2010, nr. 1.879/108/2010, nr. 2.074/108/2010, nr. 2.124/108/2010, nr. 2.071/108/2010, nr. 2.125/108/2010, nr. 1.309/108/2010, nr. 2.510/108/2010, nr. 2.119/108/2010, nr. 3.028/108/2010, nr. 1.647/108/2010, nr. 1.672/108/2010, nr. 1.880/108/2010, nr. 842/108/2010, nr. 2.470/108/2010, nr. 1.552/108/2010, nr. 1.673/108/2010, nr. 3.030/108/2010, nr. 1.692/108/2010, nr. 1.972/108/2010, nr. 1.833/108/2010 ale Tribunalului Arad — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale dispune conexarea dosarelor nr. 3.065D/2010—3.075D/2010, nr. 3.077D/2010—3.087D/2010, nr. 3.089D/2010—3.090D/2010, nr. 3.424D/2010, nr. 3.437D/2010, nr. 3.481D/2010—3.493D/2010, nr. 3.557D/2010—3.574D/2010 și nr. 3.600D/2010—3.607D/2010 la Dosarul nr. 3.064D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 15 iunie 2010, 23 iunie 2010, 29 iunie 2010, 7 iulie 2010, 14 iulie 2010 și 21 iulie 2010, pronunțate în dosarele nr. 444/108/2010, nr. 1.676/108/2010, nr. 2.506/108/2010, nr. 1.997/108/2010, nr. 962/108/2010, nr. 2.983/108/2010, nr. 2.791/108/2010, nr. 5.858/108/2010, nr. 1.226/108/2010, nr. 2.070/108/2010, nr. 1.929/108/2010, nr. 1.855/108/2010, nr. 1.693/108/2010, nr. 2.252/108/2010, nr. 872/108/2010, nr. 925/108/2010, nr. 2.926/108/2010, nr. 2.249/108/2010, nr. 2.981/108/2010, nr. 2.103/108/2010, nr. 2.096/108/2010, nr. 2.050/108/2010, nr. 642/108/2010, nr. 1.516/108/2010, nr. 1.952/108/2010, nr. 2.599/108/2010, nr. 2.026/108/2010, nr. 2.098/108/2010, nr. 2.097/108/2010, nr. 2.251/108/2010, nr. 34/108/2010, nr. 1.897/108/2010, nr. 922/108/2010, nr. 2.785/108/2010, nr. 1.806/108/2010, nr. 2.749/108/2010, nr. 2.316/108/2010, nr. 2.363/108/2010, nr. 2.595/108/2010, nr. 2.984/108/2010, nr. 2.185/108/2010, nr. 1.264/108/2010, nr. 1.551/108/2010, nr. 1.550/108/2010, nr. 1.311/108/2010, nr. 269/108/2010, nr. 1.879/108/2010, nr. 2.074/108/2010, nr. 2.124/108/2010, nr. 2.071/108/2010, nr. 2.125/108/2010, nr. 1.309/108/2010, nr. 2.510/108/2010, nr. 2.119/108/2010, nr. 3.028/108/2010, nr. 1.647/108/2010, nr. 1.672/108/2010, nr. 1.880/108/2010, nr. 842/108/2010, nr. 2.470/108/2010, nr. 1.552/108/2010, nr. 1.673/108/2010, nr. 3.030/108/2010, nr. 1.692/108/2010, nr. 1.972/108/2010 și

nr. 1.833/108/2010, **Tribunalul Arad — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Arad, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*”, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre

datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin Protocol (anexă la Tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil „*privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice*”. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană față de care s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a însăși măsurii luate asupra sa ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată, prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „*Cauza Țarălungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea*”.

Tribunalul Arad — Secția civilă opinează că excepția de neconstituționalitate este fondată în parte, respectiv prin raportare la art. 16 alin. (1) din Constituție, nefiind fondată față de celelalte principii constituționale indicate de autorul excepției, respectiv art. 138 alin. (5), art. 11 și art. 148 alin. (2) din Constituție. Potrivit art. 138 alin. (5) din Legea fundamentală, „*nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată, fără stabilirea sursei de finanțare*”, însă această prevedere nu are legătură cu activitatea de legiferare și nici cu procesul legislativ. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, acestea

nu au legătură cu art. 5 alin. (1) din Legea nr. 221/2009, care nu cuprinde dispoziții ce implică modificarea bugetului de stat, pentru a fi obligatorie solicitarea unor informații din partea Guvernului. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, instanța apreciază că o dispoziție de recomandare cuprinsă în Tratatul de la Maastricht nu este de natură să atragă imposibilitatea ca Parlamentul României să își exercite rolul de unică autoritate legiuitoare a țării în calitatea sa de organ reprezentativ suprem al poporului. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, instanța apreciază ca este încălcat principiul egalității, în condițiile în care o lege sau o dispoziție dintr-o lege, prin modul ei de formulare, așază bazele unor soluții jurisprudențiale diverse și diferite pentru situații similare.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) *Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:*

a) *acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;*”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. 1 pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. 1. — *Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:*

1. *La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:*

«a) *acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:*

1. *10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;*

2. *5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;*

3. *2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;».*

Curtea constată că art. 1 pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a 3 puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. 1 pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (11).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. 1 pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Arad, în dosarele nr. 444/108/2010, nr. 1.676/108/2010, nr. 2.506/108/2010, nr. 1.997/108/2010, nr. 962/108/2010, nr. 2.983/108/2010, nr. 2.791/108/2010, nr. 5.858/108/2010, nr. 1.226/108/2010, nr. 2.070/108/2010, nr. 1.929/108/2010,

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) *Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:*

a) *acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare [...]*”.

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010 a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „*Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale*”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

nr. 1.855/108/2010, nr. 1.693/108/2010, nr. 2.252/108/2010, nr. 872/108/2010, nr. 925/108/2010, nr. 2.926/108/2010, nr. 2.249/108/2010, nr. 2.981/108/2010, nr. 2.103/108/2010, nr. 2.096/108/2010, nr. 2.050/108/2010, nr. 642/108/2010, nr. 1.516/108/2010, nr. 1.952/108/2010, nr. 2.599/108/2010, nr. 2.026/108/2010, nr. 2.098/108/2010, nr. 2.097/108/2010, nr. 2.251/108/2010, nr. 34/108/2010, nr. 1.897/108/2010, nr. 922/108/2010, nr. 2.785/108/2010, nr. 1.806/108/2010, nr. 2.749/108/2010, nr. 2.316/108/2010, nr. 2.363/108/2010, nr. 2.595/108/2010, nr. 2.984/108/2010, nr. 2.185/108/2010, nr. 1.264/108/2010, nr. 1.551/108/2010, nr. 1.550/108/2010, nr. 1.311/108/2010, nr. 269/108/2010, nr. 1.879/108/2010, nr. 2.074/108/2010, nr. 2.124/108/2010, nr. 2.071/108/2010, nr. 2.125/108/2010, nr. 1.309/108/2010, nr. 2.510/108/2010, nr. 2.119/108/2010, nr. 3.028/108/2010, nr. 1.647/108/2010, nr. 1.672/108/2010, nr. 1.880/108/2010, nr. 842/108/2010, nr. 2.470/108/2010, nr. 1.552/108/2010, nr. 1.673/108/2010, nr. 3.030/108/2010, nr. 1.692/108/2010, nr. 1.972/108/2010 și nr. 1.833/108/2010 ale Tribunalului Arad — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 9 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochintu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.482*)

din 11 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionita Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în Dosarul nr. 791/3/2010 al Tribunalului Constanța — Secția civilă, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.757D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 1.758D/2010—1.814D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—2 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 5.691/118/2010, nr. 1.228/118/2010, nr. 801/118/2010, nr. 14.405/118/2009,

nr. 14/118/2010, nr. 917/118/2010, nr. 1.994/118/2010, nr. 725/118/2010, nr. 5.069/118/2010, nr. 8/118/2010, nr. 2.653/118/2010, nr. 2.509/118/2010, nr. 4.648/118/2010, nr. 4.641/118/2010, nr. 2.418/118/2010, nr. 3.193/118/2010, nr. 400/118/2010, nr. 309/118/2010, nr. 2.515/118/2010, nr. 241/118/2010, nr. 388/118/2010, nr. 5.936/118/2010, nr. 5.930/118/2010, nr. 13.431/118/2009, nr. 14.470/118/2010, nr. 2.168/118/2010, nr. 1.992/118/2010, nr. 2.067/118/2010, nr. 1.995/118/2010, nr. 12.963/118/2009, nr. 13.504/118/2009, nr. 12.968/118/2009, nr. 14.455/118/2009, nr. 5.463/118/2010, nr. 5.689/118/2010, nr. 5.993/118/2010, nr. 5.606/118/2010, nr. 6.148/118/2010, nr. 5.639/118/2010, nr. 3.194/118/2010, nr. 2.098/118/2010, nr. 5.296/118/2010, nr. 2.176/118/2010, nr. 74/118/2010, nr. 12.951/118/2009, nr. 76/118/2010, nr. 2.063/118/2010, nr. 2.096/118/2010, nr. 2.411/118/2010, nr. 2.059/118/2010, nr. 2.328/118/2010, nr. 2.335/118/2010, nr. 72/118/2010, nr. 9.004/118/2009, nr. 12.734/118/2009, nr. 30/118/2010 și nr. 11.508/118/2009 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 1.758D/2010—1.814D/2010 la Dosarul nr. 1.757D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 17 iunie 2010, 8 aprilie 2010, 3 iunie 2010 și 15 iunie 2010, pronunțate în dosarele nr. 791/3/2010, nr. 5.691/118/2010, nr. 1.228/118/2010, nr. 801/118/2010, nr. 14.405/118/2009, nr. 14/118/2010, nr. 917/118/2010, nr. 1.994/118/2010, nr. 725/118/2010, nr. 5.069/118/2010, nr. 8/118/2010, nr. 2.653/118/2010, nr. 2.509/118/2010, nr. 4.648/118/2010, nr. 4.641/118/2010, nr. 2.418/118/2010, nr. 3.193/118/2010, nr. 400/118/2010, nr. 309/118/2010, nr. 2.515/118/2010, nr. 241/118/2010, nr. 388/118/2010, nr. 5.936/118/2010, nr. 5.930/118/2010, nr. 13.431/118/2009, nr. 14.470/118/2010, nr. 2.168/118/2010, nr. 1.992/118/2010, nr. 2.067/118/2010, nr. 1.995/118/2010, nr. 12.963/118/2009, nr. 13.504/118/2009, nr. 12.968/118/2009, nr. 14.455/118/2009, nr. 5.463/118/2010, nr. 5.689/118/2010, nr. 5.993/118/2010, nr. 5.606/118/2010, nr. 6.148/118/2010, nr. 5.639/118/2010, nr. 3.194/118/2010, nr. 2.098/118/2010, nr. 5.296/118/2010, nr. 2.176/118/2010, nr. 74/118/2010, nr. 12.951/118/2009, nr. 76/118/2010, nr. 2.063/118/2010, nr. 2.096/118/2010, nr. 2.411/118/2010, nr. 2.059/118/2010, nr. 2.328/118/2010, nr. 2.335/118/2010, nr. 72/118/2010, nr. 9.004/118/2009, nr. 12.734/118/2009, nr. 30/118/2010 și nr. 11.508/118/2009, **Tribunalul Constanța — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora *„Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”*, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen

scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar, pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin protocol (anexă la tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil *„privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice”*. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a însăși măsurii luate asupra sa, ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „Cauza Țarălungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea”.

Tribunalul Constanța — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Nu se încalcă art. 138 alin. (5) din Constituție deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, chestiunea acoperirii resurselor financiare din sursa stabilită ține de atribuția Guvernului, care poate proceda la o rectificare bugetară sau poate suplimenta alocațiile bugetare din fondul său de rezervă, Curtea statuând că finanțarea cheltuielilor bugetare se face din surse financiare alocate din buget, iar majorarea unor cheltuieli se finanțează fie prin suplimentarea alocațiilor bugetare din fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, fie prin rectificare bugetară. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, din expunerea de motive rezultă că au fost solicitate informații și documente, astfel că acestea urmează să fie analizate de Curtea Constituțională. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, reține că motivarea este raportată la o serie de calcule ce exced verificării instanței de judecată și în funcție de care se poate vorbi de „deficit public excesiv” în sensul art. 104 din Tratatul de la Maastricht. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, arată că dispozițiile Legii nr. 221/2009 nu generează discriminări, însă acestea ar putea fi produse de hotărârile judecătorești ce vor fi pronunțate în aplicarea acestei legi, în lipsa unor criterii de cuantificare a prejudiciului moral suferit de persoana vizată, prejudiciu care a fost lăsat de legiuitor la pură apreciere a judecătorului, astfel că lipsa de predictibilitate a practicii judiciare ar putea genera discriminări.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. I. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;»”.

Curtea constată că art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a 3 puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (11).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenumului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de

neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar, pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) *Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:*

a) *acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare [...].*”

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit căroră „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010 a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „*Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale*”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 791/3/2010, nr. 5.691/118/2010, nr. 1.228/118/2010, nr. 801/118/2010, nr. 14.405/118/2009, nr. 14/118/2010, nr. 917/118/2010, nr. 1.994/118/2010, nr. 725/118/2010, nr. 5.069/118/2010, nr. 8/118/2010, nr. 2.653/118/2010, nr. 2.509/118/2010, nr. 4.648/118/2010, nr. 4.641/118/2010, nr. 2.418/118/2010, nr. 3.193/118/2010, nr. 400/118/2010, nr. 309/118/2010, nr. 2.515/118/2010, nr. 241/118/2010, nr. 388/118/2010, nr. 5.936/118/2010, nr. 5.930/118/2010, nr. 13.431/118/2009, nr. 14.470/118/2010, nr. 2.168/118/2010, nr. 1.992/118/2010, nr. 2.067/118/2010, nr. 1.995/118/2010, nr. 12.963/118/2009, nr. 13.504/118/2009, nr. 12.968/118/2009, nr. 14.455/118/2009, nr. 5.463/118/2010, nr. 5.689/118/2010, nr. 5.993/118/2010, nr. 5.606/118/2010, nr. 6.148/118/2010, nr. 5.639/118/2010, nr. 3.194/118/2010, nr. 2.098/118/2010, nr. 5.296/118/2010, nr. 2.176/118/2010, nr. 74/118/2010, nr. 12.951/118/2009, nr. 76/118/2010, nr. 2.063/118/2010, nr. 2.096/118/2010, nr. 2.411/118/2010, nr. 2.059/118/2010, nr. 2.328/118/2010, nr. 2.335/118/2010, nr. 72/118/2010, nr. 9.004/118/2009, nr. 12.734/118/2009, nr. 30/118/2010 și nr. 11.508/118/2009 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 11 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochințu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.483*)

din 11 noiembrie 2010

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din
Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate
acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989**

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochînțu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Tulcea, în Dosarul nr. 1.155/88/2010 al Tribunalului Tulcea — Secția civilă, comercială și de contencios administrativ, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.858D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 1.859D/2010—1.867D/2010, nr. 1.884D/2010, nr. 1.921D/2010—1.922D/2010, nr. 2.955D/2010, nr. 2.956D/2010, nr. 3.043D/2010—3.049D/2010, nr. 3.152D/2010—3.166D/2010, nr. 3.193D/2010, nr. 3.194D/2010 și nr. 3.554D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Tulcea, în dosarele nr. 751/88/2010, nr. 254/88/2010, nr. 320/88/2010, nr. 1.297/88/2010, nr. 1.393/88/2010, nr. 1.212/88/2010, nr. 1.433/88/2010, nr. 1.712/88/2010, nr. 1.936/88/2009, nr. 1.213/88/2010, nr. 549/88/2010, nr. 1.108/88/2010, nr. 750/88/2010, nr. 387/88/2010, nr. 126/88/2010, nr. 979/88/2010, nr. 387/88/2010, nr. 979/88/2010, nr. 126/88/2010, nr. 1.977/88/2009, nr. 2.033/88/2009, nr. 1.839/88/2009, nr. 1.169/88/2010, nr. 1.412/88/2010, nr. 1.411/88/2010, nr. 1.332/88/2010, nr. 1.004/88/2010, nr. 1.929/88/2009, nr. 2.814/88/2009, nr. 229/88/2010, nr. 2.938/88/2009, nr. 2.310/88/2009, nr. 99/88/2010, nr. 1.251/88/2010, nr. 1.311/88/2010, nr. 1.213/88/2010, nr. 2.259/88/2009, nr. 2.292/88/2009, nr. 370/88/2010, nr. 255/88/2010, nr. 1.860/88/2009 și nr. 1.683/88/2010 ale Tribunalului Tulcea — Secția civilă, comercială și de contencios administrativ.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 1.859D/2010—1.867D/2010, nr. 1.884D/2010, nr. 1.921D/2010—1.922D/2010, nr. 2.955D/2010, nr. 2.956D/2010, nr. 3.043D/2010—3.049D/2010, nr. 3.152D/2010—3.166D/2010, nr. 3.193D/2010, nr. 3.194D/2010 și nr. 3.554D/2010 la Dosarul nr. 1.858D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 18 iunie 2010, 25 iunie 2010, 10 iunie 2010, 3 iunie 2010, 5 mai 2010, 20 mai 2010, 16 iunie 2010, 19 mai 2010, 6 mai 2010 și 8 iulie 2010, pronunțate în dosarele nr. 1.155/88/2010, nr. 751/88/2010, nr. 254/88/2010, nr. 320/88/2010, nr. 1.297/88/2010, nr. 1.393/88/2010, nr. 1.212/88/2010, nr. 1.433/88/2010, nr. 1.712/88/2010, nr. 1.936/88/2009, nr. 1.213/88/2010, nr. 549/88/2010, nr. 1.108/88/2010, nr. 750/88/2010, nr. 387/88/2010, nr. 979/88/2010, nr. 126/88/2010, nr. 1.977/88/2009, nr. 2.033/88/2009, nr. 1.839/88/2009, nr. 1.169/88/2010, nr. 1.412/88/2010, nr. 1.411/88/2010, nr. 1.332/88/2010, nr. 1.004/88/2010, nr. 1.929/88/2009, nr. 2.814/88/2009, nr. 229/88/2010, nr. 2.938/88/2009, nr. 2.310/88/2009, nr. 99/88/2010, nr. 1.251/88/2010, nr. 1.311/88/2010, nr. 1.213/88/2010, nr. 2.259/88/2009, nr. 2.292/88/2009, nr. 370/88/2010, nr. 255/88/2010, nr. 1.860/88/2009 și nr. 1.683/88/2010, **Tribunalul Tulcea — Secția civilă, comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Tulcea, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

„Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituirea Uniunii Europene (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin protocol (anexă la tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu

se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil „privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice”. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a însăși măsurii luate asupra sa, ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „Cauza Țărâlungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea”.

Tribunalul Tulcea — Secția civilă, comercială și contencios administrativ opinează că nu se încalcă art. 138 alin. (5) și art. 111 alin. (1) din Constituție, pentru că orice implementare și aplicare a dispozițiilor unui act normativ intrat în vigoare implică cheltuieli, așa încât nu se poate stopa procesul legislativ doar pentru că generează cheltuieli ce nu pot fi acoperite. Nu este încălcat nici principiul egalității în drepturi pentru că situațiile de fapt nu sunt identice, iar legiuitorul a stabilit criterii clare pentru încadrarea ca și condamnare politică și respectiv măsură administrativă.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție,

precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. I. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;»”.

Curtea constată că art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a trei puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (11).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se

încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de-o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare [...].”

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Tulcea, în dosarele nr. 1.155/88/2010, nr. 751/88/2010, nr. 254/88/2010, nr. 320/88/2010, nr. 1.297/88/2010, nr. 1.393/88/2010, nr. 1.212/88/2010, nr. 1.433/88/2010, nr. 1.712/88/2010, nr. 1.936/88/2009, nr. 1.213/88/2010, nr. 549/88/2010, nr. 1.108/88/2010, nr. 750/88/2010, nr. 387/88/2010, nr. 979/88/2010, nr. 126/88/2010, nr. 1.977/88/2009, nr. 2.033/88/2009, nr. 1.839/88/2009, nr. 1.169/88/2010, nr. 1.412/88/2010, nr. 1.411/88/2010, nr. 1.332/88/2010, nr. 1.004/88/2010, nr. 1.929/88/2009, nr. 2.814/88/2009, nr. 229/88/2010, nr. 2.938/88/2009, nr. 2.310/88/2009, nr. 99/88/2010, nr. 1.251/88/2010, nr. 1.311/88/2010, nr. 1.213/88/2010, nr. 2.259/88/2009, nr. 2.292/88/2009, nr. 370/88/2010, nr. 255/88/2010, nr. 1.860/88/2009 și nr. 1.683/88/2010 ale Tribunalului Tulcea — Secția civilă, comercială și de contencios administrativ.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 11 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochintu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.485*)

din 11 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 2.458D/2010—2.509D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 1.278/118/2010, nr. 2.575/118/2010, nr. 2.689/118/2010, nr. 12.220/118/2010, nr. 303/118/2010, nr. 12.724/118/2009, nr. 1.908/118/2010, nr. 1.916/118/2010, nr. 2.571/118/2010, nr. 4.269/118/2010, nr. 2.516/118/2010, nr. 12.517/118/2009, nr. 12.977/118/2009, nr. 70/118/2010, nr. 2.346/118/2010, nr. 61/118/2010, nr. 2.360/118/2010, nr. 13/118/2010, nr. 7/118/2010, nr. 507/118/2010, nr. 1.867/118/2010, nr. 637/118/2010, nr. 2.513/118/2010, nr. 191/118/2010, nr. 12.686/118/2009, nr. 8.874/118/2009, nr. 690/118/2010, nr. 251/118/2010, nr. 12.972/118/2009, nr. 14.406/118/2009, nr. 32/118/2010, nr. 97/118/2010, nr. 12.566/118/2009, nr. 13.571/118/2009,

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în Dosarul nr. 352/118/2010 al Tribunalului Constanța — Secția civilă, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.457D/2010.

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

nr. 13.573/118/2009, nr. 425/118/2010, nr. 1.907/118/2010, nr. 1.866/118/2010, nr. 1.709/118/2010, nr. 1.712/118/2010, nr. 510/118/2010, nr. 1.707/118/2010, nr. 2.419/119/2010, nr. 11.135/118/2009, nr. 6/118/2010, nr. 1.987/118/2010, nr. 1.988/118/2010, nr. 14.413/118/2009, nr. 1.904/118/2010, nr. 1.474/118/2010, nr. 396/118/2010 și nr. 1.478/118/2010 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, raportate la art. 164 din Codul de procedură civilă, dispune conexarea dosarelor nr. 2.458D/2010—2.509D/2010 la Dosarul nr. 2.457D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public. Acesta pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 8 aprilie 2010, 18 mai 2010, 7 aprilie 2010, 18 martie 2010, 16 aprilie 2010, 21 mai 2010, 31 martie 2010, 20 mai 2010, pronunțate în dosarele nr. 352/118/2010, nr. 1.278/118/2010, nr. 2.575/118/2010, nr. 2.689/118/2010, nr. 12.220/118/2010, nr. 303/118/2010, nr. 12.724/118/2009, nr. 1.908/118/2010, nr. 1.916/118/2010, nr. 2.571/118/2010, nr. 4.269/118/2010, nr. 2.516/118/2010, nr. 12.517/118/2009, nr. 12.977/118/2009, nr. 70/118/2010, nr. 2.346/118/2010, nr. 61/118/2010, nr. 2.360/118/2010, nr. 13/118/2010, nr. 7/118/2010, nr. 507/118/2010, nr. 1.867/118/2010, nr. 637/118/2010, nr. 2.513/118/2010, nr. 191/118/2010, nr. 12.686/118/2009, nr. 8.874/118/2009, nr. 690/118/2010, nr. 251/118/2010, nr. 12.972/118/2009, nr. 14.406/118/2009, nr. 32/118/2010, nr. 97/118/2010, nr. 12.566/118/2009, nr. 13.571/118/2009, nr. 13.573/118/2009, nr. 425/118/2010, nr. 1.907/118/2010, nr. 1.866/118/2010, nr. 1.709/118/2010, nr. 1.712/118/2010, nr. 510/118/2010, nr. 1.707/118/2010, nr. 2.419/119/2010, nr. 11.135/118/2009, nr. 6/118/2010, nr. 1.987/118/2010, nr. 1.988/118/2010, nr. 14.413/118/2009, nr. 1.904/118/2010, nr. 1.474/118/2010, nr. 396/118/2010 și nr. 1.478/118/2010, **Tribunalul Constanța — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora

„*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*”, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin Protocol (anexă la Tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici

prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil „*privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice*”. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a însăși măsurii luate asupra sa, ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „*Cauza Țarălungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea*”.

Tribunalul Constanța — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este nefondată. Nu se încalcă art. 138 alin. (5) din Constituție, deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, chestiunea acoperirii resurselor financiare din sursa stabilită ține de atribuția Guvernului, care poate proceda la o rectificare bugetară sau poate suplimenta alocațiile bugetare din fondul său de rezervă, Curtea statuând că finanțarea cheltuielilor bugetare se face din surse financiare alocate din buget, iar majorarea unor cheltuieli se finanțează fie prin suplimentarea alocațiilor bugetare din fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, fie prin rectificări bugetare”. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, din expunerea de motive rezultă că au fost solicitate informații și documente astfel că acestea urmează să fie analizate de Curtea Constituțională. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, reține că motivarea este raportată la o serie de

calculare ce excedează verificării instanței de judecată și în funcție de care se poate vorbi de „deficit public excesiv” în sensul art. 104 din Tratatul de la Maastricht. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, arată că dispozițiile Legii nr. 221/2009 nu generează discriminări, însă acestea ar putea fi produse de hotărârile judecătorești ce vor fi pronunțate în aplicarea acestei legi, în lipsa unor criterii de cuantificare a prejudiciului moral suferit de persoana vizată, prejudiciu care a fost lăsat de legiuitor la pură apreciere a judecătorului, astfel că lipsa de predictibilitate a practicii judiciare ar putea genera discriminări.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) *Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:*

a) *acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;*”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind

reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. 1. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945— 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;»”.

Curtea constată că art. 1 pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a trei puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. 1 pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (11).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. 1 pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de-o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor

pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare

[...]”.

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010 a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Publice Constanța, în dosarele nr. 352/118/2010, nr. 1.278/118/2010, nr. 2.575/118/2010, nr. 2.689/118/2010, nr. 12.220/118/2010, nr. 303/118/2010, nr. 12.724/118/2009, nr. 1.908/118/2010, nr. 1.916/118/2010, nr. 2.571/118/2010, nr. 4.269/118/2010, nr. 2.516/118/2010, nr. 12.517/118/2009, nr. 12.977/118/2009, nr. 70/118/2010, nr. 2.346/118/2010, nr. 61/118/2010, nr. 2.360/118/2010, nr. 13/118/2010, nr. 7/118/2010, nr. 507/118/2010, nr. 1.867/118/2010, nr. 637/118/2010, nr. 2.513/118/2010, nr. 191/118/2010, nr. 12.686/118/2009, nr. 8.874/118/2009, nr. 690/118/2010, nr. 251/118/2010, nr. 12.972/118/2009, nr. 14.406/118/2009, nr. 32/118/2010, nr. 97/118/2010, nr. 12.566/118/2009, nr. 13.571/118/2009, nr. 13.573/118/2009, nr. 425/118/2010, nr. 1.907/118/2010, nr. 1.866/118/2010, nr. 1.709/118/2010, nr. 1.712/118/2010, nr. 510/118/2010, nr. 1.707/118/2010, nr. 2.419/119/2010, nr. 11.135/118/2009, nr. 6/118/2010, nr. 1.987/118/2010, nr. 1.988/118/2010, nr. 14.413/118/2009, nr. 1.904/118/2010, nr. 1.474/118/2010, nr. 396/118/2010 și nr. 1.478/118/2010 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 11 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochințu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.486*)

din 11 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochințu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în Dosarul nr. 9.003/118/2009 al Tribunalului Constanța — Secția civilă, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.564D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 2.565D/2010—2.624D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile

administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța în dosarele nr. 13.531/118/2009, nr. 2.461/118/2010, nr. 2.458/118/2010, nr. 395/118/2010, nr. 7.328/118/2009, nr. 12.689/118/2009, nr. 12.515/118/2009, nr. 12.516/118/2009, nr. 597/118/2010, nr. 14.359/118/2009, nr. 2.334/118/2010, nr. 64/118/2010, nr. 2.302/118/2010, nr. 2.326/118/2010, nr. 2.329/118/2010, nr. 2.576/118/2010, nr. 11.300/118/2009, nr. 10.109/118/2009, nr. 2.572/118/2010, nr. 12.961/118/2009, nr. 4.222/118/2010, nr. 3.597/118/2010, nr. 3.281/118/2010, nr. 3.196/118/2010, nr. 2.764/118/2010, nr. 614/118/2010, nr. 514/118/2010, nr. 2.852/118/2010, nr. 688/118/2010, nr. 509/118/2009, nr. 920/118/2009, nr. 889/118/2010, nr. 1.272/118/2010, nr. 51.330/3/2009, nr. 1.022/118/2010, nr. 2.339/118/2010, nr. 11.614/118/2009, nr. 11.302/118/2009, nr. 12.660/118/2009, nr. 12.662/118/2009, nr. 12.651/118/2009, nr. 1.913/118/2010, nr. 28/118/2010, nr. 12.558/118/2009, nr. 67/118/2010, nr. 4/118/2010, nr. 9/118/2010, nr. 66/118/2010, nr. 4.634/118/2010, nr. 11.521/118/2009, nr. 1.129/118/2010, nr. 350/118/2010, nr. 12.823/118/2009, nr. 1.122/118/2010, nr. 20/118/2010, nr. 11/118/2010, nr. 12/118/2010, nr. 1.023/118/2010, nr. 12.706/118/2009 și nr. 4.110/118/2010 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale dispune conexarea dosarelor nr. 2.565D/2010—2.624D/2010 la Dosarul nr. 2.564D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 17 martie 2010, 23 aprilie 2010, 3 iunie 2010, 8 iunie 2010, 19 aprilie 2010, 28 aprilie 2010, 4 mai 2010, 14 mai 2010, 11 mai 2010, 6 mai 2010, pronunțate în dosarele nr. 9.003/118/2009, nr. 13.531/118/2009, nr. 2.461/118/2010, nr. 2.458/118/2010, nr. 395/118/2010, nr. 7.328/118/2009, nr. 12.689/118/2009, nr. 12.515/118/2009, nr. 12.516/118/2009, nr. 597/118/2010, nr. 14.359/118/2009, nr. 2.334/118/2010, nr. 64/118/2010, nr. 2.302/118/2010, nr. 2.326/118/2010, nr. 2.329/118/2010, nr. 2.576/118/2010, nr. 11.300/118/2009, nr. 10.109/118/2009, nr. 2.572/118/2010, nr. 12.961/118/2009, nr. 4.222/118/2010, nr. 3.597/118/2010, nr. 3.281/118/2010, nr. 3.196/118/2010, nr. 2.764/118/2010, nr. 614/118/2010, nr. 514/118/2010, nr. 2.852/118/2010, nr. 688/118/2010, nr. 509/118/2009, nr. 920/118/2009, nr. 889/118/2010, nr. 1.272/118/2010, nr. 51.330/3/2009, nr. 1.022/118/2010, nr. 2.339/118/2010, nr. 11.614/118/2009, nr. 11.302/118/2009, nr. 12.660/118/2009, nr. 12.662/118/2009, nr. 12.651/118/2009, nr. 1.913/118/2010, nr. 28/118/2010, nr. 12.558/118/2009, nr. 67/118/2010, nr. 4/118/2010, nr. 9/118/2010, nr. 66/118/2010, nr. 4.634/118/2010, nr. 11.521/118/2009, nr. 1.129/118/2010, nr. 350/118/2010, nr. 12.823/118/2009, nr. 1.122/118/2010, nr. 20/118/2010, nr. 11/118/2010, nr. 12/118/2010, nr. 1.023/118/2010, nr. 12.706/118/2009 și nr. 4.110/118/2010,

Tribunalul Constanța — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în

Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin Protocol (anexă la Tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici

prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil „*privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice*”. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția între situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a însăși măsurii luate asupra sa, ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „*Cauza Țarălungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea*”.

Tribunalul Constanța — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Nu se încalcă art. 138 alin. (5) din Constituție, deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, chestiunea acoperirii resurselor financiare din sursa stabilită ține de atribuția Guvernului, care poate proceda la o rectificare bugetară sau poate suplimenta alocațiile bugetare din fondul său de rezervă, Curtea statuând că finanțarea cheltuielilor bugetare se face din surse financiare alocate din buget, iar majorarea unor cheltuieli se finanțează „*fie prin suplimentarea alocațiilor bugetare din*

fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, fie prin rectificare bugetară”. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, din expunerea de motive rezultă că au fost solicitate informații și documente, astfel că acestea urmează să fie analizate de Curtea Constituțională. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, reține că motivarea este raportată la o serie de calcule ce excedează verificării instanței de judecată, și în funcție de care se poate vorbi de „deficit public excesiv” în sensul art. 104 din Tratatul de la Maastricht. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, arată că dispozițiile Legii nr. 221/2009 nu generează discriminări, însă acestea ar putea fi produse de hotărârile judecătorești ce vor fi pronunțate în aplicarea acestei legi, în lipsa unor criterii de cuantificare a prejudiciului moral suferit de persoana vizată, prejudiciu care a fost lăsat de legiuitor la pura apreciere a judecătorului, astfel că lipsa de predictibilitate a practicii judiciare ar putea genera discriminări.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) *Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:*

a) *acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în*

prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. I. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;»”.

Curtea constată că art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a trei puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (11).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de-o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: *„(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:*

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare

[...]”.

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora *„Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”* și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că *„Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”*, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 9.003/118/2009, nr. 13.531/118/2009, nr. 2.461/118/2010, nr. 2.458/118/2010, nr. 395/118/2010, nr. 7.328/118/2009, nr. 12.689/2009, 12.515/118/2009, nr. 12.516/118/2009, nr. 597/118/2010, nr. 14.359/118/2009, nr. 2.334/118/2010, nr. 64/118/2010, nr. 2.302/118/2010, nr. 2.326/118/2010, nr. 2.329/118/2010, nr. 2.576/118/2010, nr. 11.300/118/2009, nr. 10.109/118/2009, nr. 2.572/118/2010, nr. 12.961/118/2009, nr. 4.222/118/2010, nr. 3.597/118/2010, nr. 3.281/118/2010, nr. 3.196/118/2010, nr. 2.764/118/2010, nr. 614/118/2010, nr. 514/118/2010, nr. 2.852/118/2010, nr. 688/118/2010, nr. 509/118/2009, nr. 920/118/2009, nr. 889/118/2010, nr. 1.272/118/2010, nr. 51.330/3/2009, nr. 1.022/118/2010, nr. 2.339/118/2010, nr. 11.614/118/2009, nr. 11.302/118/2009, nr. 12.660/118/2009, nr. 12.662/118/2009, nr. 12.651/118/2009, nr. 1.913/118/2010, nr. 28/118/2010, nr. 12.558/118/2009, nr. 67/118/2010, nr. 4/118/2010, nr. 9/118/2010, nr. 66/118/2010, nr. 4.634/118/2010, nr. 11.521/118/2009, nr. 1.129/118/2010, nr. 350/118/2010, nr. 12.823/118/2009, nr. 1.122/118/2010, nr. 20/118/2010, nr. 11/118/2010, nr. 12/118/2010, nr. 1.023/118/2010, nr. 12.706/118/2009 și nr. 4.110/118/2010 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 11 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochînțu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.487*)

din 11 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochînțu	— magistrat-asistent

Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în Dosarul nr. 1.374/118/2010 al Tribunalului Constanța — Secția civilă, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.667D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 2.668/2010—2.741/2010 și nr. 2.761D/2010—2.766D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 12.875/118/2010, nr. 14.238/118/2009, nr. 8.774/118/2009, nr. 1.813/118/2010, nr. 1.815/118/2010, nr. 13.868/118/2009, nr. 4.223/118/2010, nr. 1.722/118/2010,

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

nr. 1.698/118/2010, nr. 12.820/118/2009, nr. 1.818/118/2010, nr. 11.310/118/2009, nr. 9.768/118/2009, nr. 1.538/118/2010, nr. 13.592/118/2009, nr. 12.878/118/2009, nr. 19/118/2010, nr. 71/118/2010, nr. 2.912/118/2010, nr. 5.059/118/2010, nr. 4.963/118/2010, nr. 1.699/118/2010, nr. 2.854/118/2010, nr. 5.068/118/2010, nr. 4.970/118/2010, nr. 5.067/118/2010, nr. 3.519/118/2010, nr. 57/118/2010, nr. 10.943/118/2009, nr. 2.196/118/2010, nr. 13.298/118/2009, nr. 13.299/118/2009, nr. 13.300/118/2009, nr. 13.301/118/2009, nr. 4.961/118/2010, nr. 5.070/118/2010, nr. 4.342/118/2010, nr. 4.344/118/2010, nr. 12.514/118/2009, nr. 13.594/118/2009, nr. 12.692/118/2009, nr. 1.123/118/2010, nr. 1.230/118/2010, nr. 1.170/118/2010, nr. 1.128/118/2010, nr. 10/118/2010, nr. 1.131/118/2010, nr. 13.635/118/2009, nr. 4.599/118/2010, nr. 2.462/118/2010, nr. 4.598/118/2010, nr. 294/118/2010, nr. 399/118/2010, nr. 1.332/118/2010, nr. 13.587/118/2009, nr. 13.889/118/2009, nr. 4.271/118/2010, nr. 13.891/118/2009, nr. 14.137/118/2009, nr. 13.899/118/2009, nr. 13.585/118/2009, nr. 1.579/118/2010, nr. 13.593/118/2009, nr. 9.764/118/2009, nr. 1.577/118/2010, nr. 2.724/118/2010, nr. 3.001/118/2010, nr. 4.345/118/2010, nr. 4.542/118/2010, nr. 4.969/118/2010, nr. 5.071/118/2010, nr. 1.906/118/2010, nr. 12.996/118/2009, nr. 12.876/2009, nr. 1.458/118/2010, nr. 1.297/118/2010, nr. 60/118/2010, nr. 13.398/118/2009, nr. 63/118/2010 și nr. 12.601/118/2009 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 2.668/2010—2.741/2010 și nr. 2.761D/2010—2.766D/2010 la Dosarul nr. 2.667D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 26 mai 2010, 11 martie 2010, 19 mai 2010, 14 mai 2010, 4 mai 2010, 11 mai 2010, 25 mai 2010, 18 mai 2010, 1 iunie 2010, pronunțate în dosarele nr. 1.374/118/2010, nr. 12.875/118/2009, nr. 14.238/118/2009, nr. 8.774/118/2009, nr. 1.813/118/2010, nr. 1.815/118/2010, nr. 13.868/118/2009, nr. 4.223/118/2010, nr. 1.722/118/2010, nr. 1.698/118/2010, nr. 12.820/118/2009, nr. 1.818/118/2010, nr. 11.310/118/2009, nr. 9.768/118/2009, nr. 1.538/118/2010, nr. 13.592/118/2009, nr. 12.878/118/2009, nr. 19/118/2010, nr. 71/118/2010, nr. 2.912/118/2010, nr. 5.059/118/2010, nr. 4.963/118/2010, nr. 1.699/118/2010, nr. 2.854/118/2010, nr. 5.068/118/2010, nr. 4.970/118/2010, nr. 5.067/118/2010, nr. 3.519/118/2010, nr. 57/118/2010, nr. 10.943/118/2009, nr. 2.196/118/2010, nr. 13.298/118/2009, nr. 13.299/118/2009, nr. 13.300/118/2009, nr. 13.301/118/2009, nr. 4.961/118/2010, nr. 5.070/118/2010, nr. 4.342/118/2010, nr. 4.344/118/2010, nr. 12.514/118/2009, nr. 13.594/118/2009, nr. 12.692/118/2009, nr. 1.123/118/2010, nr. 1.230/118/2010, nr. 1.170/118/2010,

nr. 1.128/118/2010, nr. 10/118/2010, nr. 1.131/118/2010, nr. 13.635/118/2009, nr. 4.599/118/2010, nr. 2.462/118/2010, nr. 4.598/118/2010, nr. 294/118/2010, nr. 399/118/2010, nr. 1.332/118/2010, nr. 13.587/118/2009, nr. 13.889/118/2009, nr. 4.271/118/2010, nr. 13.891/118/2009, nr. 14.137/118/2009, nr. 13.899/118/2009, nr. 13.585/118/2009, nr. 1.579/118/2010, nr. 13.593/118/2009, nr. 9.764/118/2009, nr. 1.577/118/2010, nr. 2.724/118/2010, nr. 3.001/118/2010, nr. 4.345/118/2010, nr. 4.542/118/2010, nr. 4.969/118/2010, nr. 5.071/118/2010, nr. 1.906/118/2010, nr. 12.996/118/2009, nr. 12.876/2009, nr. 1.458/118/2010, nr. 1.297/118/2010, nr. 60/118/2010, nr. 13.398/118/2009, nr. 63/118/2010 și nr. 12.601/118/2009 **Tribunalul Constanța — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*”, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei

de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin protocol (anexă la tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil „*privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice*”. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția dintre situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a însăși măsurii luate asupra sa, ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „*Cauza Țărălungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea*”.

Tribunalul Constanța — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este nefondată. Nu se încalcă art. 138 alin. (5) din Constituție, deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, chestiunea acoperirii resurselor financiare din sursa stabilită ține de atribuția Guvernului, care poate proceda la o rectificare bugetară sau poate suplimenta alocațiile bugetare din fondul său de rezervă, Curtea statuând că finanțarea cheltuielilor bugetare se face din surse financiare alocate din buget, iar majorarea unor cheltuieli se finanțează fie prin suplimentarea alocațiilor bugetare din fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, fie prin rectificarea bugetară. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, din expunerea de motive rezultă că au fost solicitate informații și documente astfel că acestea urmează să fie analizate de Curtea Constituțională. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, reține că motivarea este raportată la o serie de calcule ce exced verificării instanței de judecată și în funcție de care se poate vorbi de „deficit public excesiv” în sensul art. 104 din Tratatul de la Maastricht. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, arată că dispozițiile Legii nr. 221/2009 nu generează discriminări, însă acestea ar putea fi produse de hotărârile judecătorești ce vor fi pronunțate în aplicarea acestei legi, în lipsa unor criterii de cuantificare a prejudiciului moral suferit de persoana vizată, prejudiciu care a fost lăsat de legiuitor la pură apreciere a judecătorului, astfel că lipsa de predictibilitate a practicii judiciare ar putea genera discriminări.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) *Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul*

acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. I. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;».

Curtea constată că art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a 3 puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (11).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea

legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de-o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare [...].”

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010 a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, care prevăd că „Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 1.374/118/2010, nr. 12.875/118/2009, nr. 14.238/118/2009, nr. 8.774/118/2009, nr. 1.813/118/2010, nr. 1.815/118/2010, nr. 13.868/118/2009, nr. 4.223/118/2010, nr. 1.722/118/2010, nr. 1.698/118/2010, nr. 12.820/118/2009, nr. 1.818/118/2010, nr. 11.310/118/2009, nr. 9.768/118/2009, nr. 1.538/118/2010, nr. 13.592/118/2009, nr. 12.878/118/2009, nr. 19/118/2010, nr. 71/118/2010, nr. 2.912/118/2010, nr. 5.059/118/2010, nr. 4.963/118/2010, nr. 1.699/118/2010, nr. 2.854/118/2010, nr. 5.068/118/2010, nr. 4.970/118/2010, nr. 5.067/118/2010, nr. 3.519/118/2010, nr. 57/118/2010, nr. 10.943/118/2009, nr. 2.196/118/2010, nr. 13.298/118/2009, nr. 13.299/118/2009, nr. 13.300/118/2009, nr. 13.301/118/2009, nr. 4.961/118/2010, nr. 5.070/118/2010, nr. 4.342/118/2010, nr. 4.344/118/2010, nr. 12.514/118/2009, nr. 13.594/118/2009, nr. 12.692/118/2009, nr. 1.123/118/2010, nr. 1.230/118/2010, nr. 1.170/118/2010, nr. 1.128/118/2010, nr. 10/118/2010, nr. 1.131/118/2010, nr. 13.635/118/2009, nr. 4.599/118/2010, nr. 2.462/118/2010, nr. 4.598/118/2010, nr. 294/118/2010, nr. 399/118/2010, nr. 1.332/118/2010, nr. 13.587/118/2009, nr. 13.889/118/2009, nr. 4.271/118/2010, nr. 13.891/118/2009, nr. 14.137/118/2009, nr. 13.899/118/2009, nr. 13.585/118/2009, nr. 1.579/118/2010, nr. 13.593/118/2009, nr. 9.764/118/2009, nr. 1.577/118/2010, nr. 2.724/118/2010, nr. 3.001/118/2010, nr. 4.345/118/2010, nr. 4.542/118/2010, nr. 4.969/118/2010, nr. 5.071/118/2010, nr. 1.906/118/2010, nr. 12.996/118/2009, nr. 12.876/2009, nr. 1.458/118/2010, nr. 1.297/118/2010, nr. 60/118/2010, nr. 13.398/118/2009, nr. 63/118/2010 și nr. 12.601/118/2009 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 11 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,

Ionița Cochintu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.488*)

din 11 noiembrie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în Dosarul nr. 5.437/118/2010 al Tribunalului Constanța — Secția civilă, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.167D/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind

Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 3.168/2010—3.183/2010 și nr. 3.367D/2010—3.385D/2010, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora,

*) A se vedea opinia separată de la Decizia Curții Constituționale nr. 1.461 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 22 decembrie 2010.

pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 4.144/118/2010, nr. 5.688/118/2010, nr. 4.150/118/2010, nr. 5.058/118/2010, nr. 5.320/118/2010, nr. 2.465/118/2010, nr. 5.994/118/2010, nr. 2.466/118/2010, nr. 5.734/118/2010, nr. 5.287/118/2010, nr. 4.633/118/2010, nr. 4.966/118/2010, nr. 247/118/2010, nr. 5.687/118/2010, nr. 2.594/118/2010, nr. 2.676/118/2010, nr. 3.821/118/2010, nr. 5.178/118/2010, nr. 3.820/118/2010, nr. 2.333/118/2010, nr. 3.819/118/2010, nr. 4.104/118/2010, nr. 4.105/118/2010, nr. 3.818/118/2010, nr. 2.336/118/2010, nr. 5.203/118/2010, nr. 5.195/118/2010, nr. 2.410/118/2010, nr. 26/118/2010, nr. 2.623/118/2010, nr. 5.686/118/2010, nr. 5.985/118/2010, nr. 3.008/118/2010, nr. 5.541/118/2010 și nr. 5.469/118/2010 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor.

Reprezentantul Ministerului Public arată că este de acord cu conexarea cauzelor.

Curtea, având în vedere identitatea de obiect al cauzelor, în temeiul art. 14 și al art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, raportate la art. 164 din Codul de procedură civilă, dispune conexarea dosarelor nr. 3.168/2010—3.183/2010 și nr. 3.367D/2010—3.385D/2010 la Dosarul nr. 3.167D/2010, care a fost primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public. Acesta pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin încheierile din 8 aprilie 2010, 11 iunie 2010, 2 iunie 2010, 14 iunie 2010, 15 iunie 2010, 9 iunie 2010, 18 iunie 2010, 12 iulie 2010, pronunțate în dosarele nr. 5.437/118/2010, nr. 4.144/118/2010, nr. 5.688/118/2010, nr. 4.150/118/2010, nr. 5.058/118/2010, nr. 5.320/118/2010, nr. 2.465/118/2010, nr. 5.994/118/2010, nr. 2.466/118/2010, nr. 5.734/118/2010, nr. 5.287/118/2010, nr. 4.633/118/2010, nr. 4.966/118/2010, nr. 247/118/2010, nr. 5.687/118/2010, nr. 2.594/118/2010, nr. 2.676/118/2010, nr. 3.821/118/2010, nr. 5.178/118/2010, nr. 3.820/118/2010, nr. 2.333/118/2010, nr. 3.819/118/2010, nr. 4.104/118/2010, nr. 4.105/118/2010, nr. 3.818/118/2010, nr. 2.336/118/2010, nr. 5.203/118/2010, nr. 5.195/118/2010, nr. 2.410/118/2010, nr. 26/118/2010, nr. 2.623/118/2010, nr. 5.686/118/2010, nr. 5.985/118/2010, nr. 3.008/118/2010, nr. 5.541/118/2010 și nr. 5.469/118/2010, **Tribunalul Constanța — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.**

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în cadrul soluționării unor acțiuni prin care se solicită plata unor despăgubiri pentru daunele morale suferite ca urmare a unor condamnări cu caracter politic și măsuri administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*”, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană și ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi.

1. În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor art. 138 alin. (5) și ale art. 111 alin. (1), autorul excepției de neconstituționalitate susține că impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, „este deosebit de important, defavorabil, cu majorări ale cheltuielilor bugetare de stat, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște cuantumul despăgubirilor ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite”. Invocă în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 36/1996, precum și prevederile art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice. Totodată, arată că proiectul legii în discuție a fost transmis Parlamentului spre adoptare de către Guvern, iar înregistrarea proiectului de lege la Senat, ca primă Cameră sesizată, a avut loc la data de 21 noiembrie 2007. Expunerea de motive nu a fost însoțită de fișa financiară a actului normativ, care să aibă în vedere dispozițiile art. 15 din Legea nr. 500/2002, singura analiză financiară fiind cea prevăzută la secțiunea a 4-a — Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, cerința constituțională nefiind respectată, iar legea fiind adoptată la 2 ani de la data analizei ce cuprindea modificările cheltuielilor bugetare în anii 2008, 2009, 2010 și 2011.

Dincolo de faptul că analiza financiară din expunerea de motive devenise caducă prin trecerea a 2 ani până la adoptare, această analiză nu satisface, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, exigențele constituționale și legale, întrucât are un caracter formal, fără acoperire reală, estimând că numărul de cereri nu va fi mai mare de 10.000, iar valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 lei de persoană. Or, pe de o parte, până în luna ianuarie 2010, după 6 luni de aplicare a legii, doar pe rolul Tribunalului Constanța există 600 de cauze cu un asemenea obiect, putându-se estima că numărul va ajunge la 3.600 la sfârșitul perioadei de 3 ani, la nivelul unui singur județ, iar pe de altă parte, instanțele judecătorești — în lipsa unor criterii legale de cuantificare a despăgubirilor — au obligat statul la plata de despăgubiri de zeci de ori mai mari, în valoare de 600.000 euro.

2. Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că art. 104 din Tratatul de la Maastricht, instituind Uniunea

Europeană (tratat care a devenit parte a dreptului intern „prin Legea nr. 154/2005”), reglementează o anumită disciplină bugetară, impunând statelor membre o obligație generală, aceea de a evita deficitele publice excesive. Raportul dintre datoria publică și produsul intern brut (PIB) nu trebuie să depășească „valorile de referință” stabilite prin protocol (anexă la tratat), respectiv 3% pentru raportul dintre deficitul public prevăzut sau real și PIB. Or, având în vedere că prin Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 11/2010 deficitul bugetar s-a stabilit la 35.024,1 milioane lei și că estimarea minimală este de peste 150.000 de cereri de chemare în judecată (3.600 x 42 județe) în cei 3 ani de aplicare și presupunând că fiecare beneficiar va primi în medie 30.000 euro, efortul bugetar va fi de 1,5 miliarde euro anual, respectiv 6 miliarde lei (aproximativ 1% din PIB). Acoperirea acestor sume nu se va putea face nici prin alocare de sume suplimentare de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, nici prin rectificări bugetare.

3. Privitor la încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate arată că prin prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral în cadrul aceleiași categorii de beneficiari, în egală măsură având impact moral incontestabil „*privarea de libertate în locuri de detenție sau pentru efectuarea de cercetări; internarea în spitale de psihiatrie; stabilirea de domiciliu obligatoriu; strămutarea într-o altă localitate; deportarea în străinătate, după 23 august 1944, pentru motive politice; exmatricularea din școli, licee și facultăți; încetarea contractului de muncă sau retrogradarea, dispuse din motive politice*”. Există o categorie de persoane care au fost persecutate de regimul politic și nu au beneficiat până la apariția Legii nr. 221/2009 de o minimă reparație morală, însă prin dispozițiile legale contestate se creează situația unei discriminări între cei condamnați politic și cei supuși unor măsuri administrative cu caracter politic, de vreme ce legiuitorul nu face distincția dintre situația în care s-a aflat o persoană supusă unui regim de detenție și situația în care s-a aflat o persoană asupra căreia s-a luat o măsură administrativă. Totodată, se creează discriminări între persoanele care au obținut o minimă reparație înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 221/2009 și cele care obțin aceste despăgubiri după acest moment.

Răspunderea statului trebuie să se facă în acord cu principiul proporționalității, iar posibilitatea compensării prejudiciului moral cu o sumă de bani stabilită cu titlu de daune morale are drept scop nu atât a repune victima într-o situație similară cu cea avută anterior, cât a-i procura satisfacția de ordin moral, susceptibilă mai mult de o recunoaștere a însăși măsurii luate asupra sa, ca fiind abuzivă, principiu urmărit de legiuitorul român atât prin Decretul-lege nr. 118/1990 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, cât și prin Legea nr. 221/2009.

În final arată că, referitor la daunele morale în general, sub aspectul cuantumului, statuând în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor

Omului a adoptat o poziție moderată prin acordarea unor sume rezonabile, cu titlu de reparație morală, invocând, cu titlu de exemplu, „*Cauza Țarălungă, Cauza Temeșan sau Cauza Oancea*”.

Tribunalul Constanța — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Nu se încălcă art. 138 alin. (5) din Constituție deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, chestiunea acoperirii resurselor financiare din sursa stabilită ține de atribuția Guvernului, care poate proceda la o rectificare bugetară sau poate suplimenta alocațiile bugetare din fondul său de rezervă, Curtea statuând că finanțarea cheltuielilor bugetare se face din surse financiare alocate din buget, iar majorarea unor cheltuieli se finanțează, fie prin suplimentarea alocațiilor bugetare din fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, fie prin rectificare bugetară”. Referitor la respectarea prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituție, din expunerea de motive rezultă că au fost solicitate informații și documente, astfel că acestea urmează să fie analizate de Curtea Constituțională. Cu privire la art. 148 alin. (2) din Constituție, reține că motivarea este raportată la o serie de calcule ce exced verificării instanței de judecată, și în funcție de care se poate vorbi de „deficit public excesiv” în sensul art. 104 din Tratatul de la Maastricht. În ceea ce privește încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, arată că dispozițiile Legii nr. 221/2009 nu generează discriminări, însă acestea ar putea fi produse de hotărârile judecătorești ce vor fi pronunțate în aplicarea acestei legi, în lipsa unor criterii de cuantificare a prejudiciului moral suferit de persoana vizată, prejudiciu care a fost lăsat de legiuitor la pură apreciere a judecătorului, astfel că lipsa de predictibilitate a practicii judiciare ar putea genera discriminări.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierile de sesizare, îl constituie prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, care aveau următoarea redactare:

— Art. 5 alin. (1) lit. a): „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare. La stabilirea cuantumului despăgubirilor se va ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare;”.

Dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 au fost modificate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, dispozițiile modificatoare având următoarea redactare:

„Art. I. — Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;».”

Curtea constată că art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 modifică și completează dispozițiile de lege criticate, prin introducerea a 3 puncte ce stabilesc plafoane maxime ale cuantumului despăgubirilor, iar fraza a doua a art. 5 alin. (1) lit. a) din lege a fost preluată și completată prin art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 referitor la introducerea unui nou alineat al art. 5, și anume alin. (1¹).

Potrivit art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta.

Prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. III/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 9 noiembrie 1995, instanța de contencios constituțional a statuat că, în cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederii legale, în noua sa redactare, numai dacă soluția legislativă din legea modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării.

Or, Curtea observă că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de-o parte, teza întâi privind acordarea unor despăgubiri (soluție legislativă preluată și de dispozițiile modificatoare), iar pe de altă parte, teza a doua, adică pct. 1—3 ale lit. a), referitoare la plafonarea cuantumului acestor despăgubiri (soluție legislativă introdusă prin dispozițiile modificatoare).

Întrucât în cauza de față autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de acordare a despăgubirilor [soluție cuprinsă și de dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, în forma anterioară modificării], Curtea constată că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, așadar, numai dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins: „(1) Orice persoană care a suferit condamnări cu caracter politic în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic, precum și, după decesul acestei persoane, soțul sau descendenții acesteia până la gradul al II-lea inclusiv pot solicita instanței de judecată, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, obligarea statului la:

a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare [...].”

Statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că textul de lege criticat încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului de către Guvern și celelalte organe ale administrației publice, ale art. 138 alin. (5) potrivit cărora „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare” și ale art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin deciziile nr. 1.358 din 21 octombrie 2010 și nr. 1.360 din 21 octombrie 2010, a admis excepția de

neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 sunt neconstituționale.

Curtea observă că, deși aceste decizii nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii, sunt aplicabile în cauză dispozițiile art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 care prevăd că „*Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții*

Constituționale”, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

Prin urmare, reținând că acest caz de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate (opozabil Curții Constituționale de la data pronunțării deciziilor de admitere a excepției, respectiv 21 octombrie 2010, iar nu de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, care încă nu s-a efectuat) a intervenit după sesizarea Curții, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca devenită inadmisibilă.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca devenită inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, excepție ridicată de statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice — Direcția Generală a Finanțelor Publice Constanța, în dosarele nr. 5.437/118/2010, nr. 4.144/118/2010, nr. 5.688/118/2010, nr. 4.150/118/2010, nr. 5.058/118/2010, nr. 5.320/118/2010, nr. 2.465/118/2010, nr. 5.994/118/2010, nr. 2.466/118/2010, nr. 5.734/118/2010, nr. 5.287/118/2010, nr. 4.633/118/2010, nr. 4.966/118/2010, nr. 247/118/2010, nr. 5.687/118/2010, nr. 2.594/118/2010, nr. 2.676/118/2010, nr. 3.821/118/2010, nr. 5.178/118/2010, nr. 3.820/118/2010, nr. 2.333/118/2010, nr. 3.819/118/2010, nr. 4.104/118/2010, nr. 4.105/118/2010, nr. 3.818/118/2010, nr. 2.336/118/2010, nr. 5.203/118/2010, nr. 5.195/118/2010, nr. 2.410/118/2010, nr. 26/118/2010, nr. 2.623/118/2010, nr. 5.686/118/2010, nr. 5.985/118/2010, nr. 3.008/118/2010, nr. 5.541/118/2010 și nr. 5.469/118/2010 ale Tribunalului Constanța — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 11 noiembrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochințu

★

RECTIFICĂRI

În anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1.379/2010 privind alocarea unei sume din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2010, pentru unele unități administrativ-teritoriale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 881 din 28 decembrie 2010, se fac următoarele rectificări (care nu aparțin Redacției „Monitorul Oficial”, Partea I):

— la poziția nr. 879, în cadrul coloanei „Unitatea administrativ-teritorială”, în loc de: „*Oarța de Jos*” se va citi: „*Ocna Șugatag*”;

— la poziția nr. 1137, în cadrul coloanei „Unitatea administrativ-teritorială”, în loc de: „*Cocorăști*” se va citi: „*Cocorăștii Mislii*”.

★

La art. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 1.383/2010 privind alocarea unei sume din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2010, pentru înlăturarea efectelor calamităților naturale produse în unele județe ale țării, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 876 din 28 decembrie 2010, se face următoarea rectificare (care nu aparține Redacției „Monitorul Oficial”, Partea I):

— în loc de: „*Art. 1. — Se aprobă alocarea sumei de 21.000 mii lei din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2010, bugetelor proprii...*” se va citi: „*Art. 1. — Se aprobă suplimentarea sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru echilibrarea bugetelor locale pe anul 2010 cu suma de 21.000 mii lei din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2010, și alocarea acesteia bugetelor proprii...*”.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2011 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Număr de apariții anuale	Valoare (TVA 9% inclus) — lei		
			12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	900	1.200	330	120
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	100	1.500		140
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	200	2.250		200
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	500	430		40
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	6.000	1.720		160
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	240	1.600		150
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	48	540		50
8.	Colecția Legislația României	4	450	120	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	12	750		70

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2011 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	50	130	330	790	1.740	500	1.250	3.130	7.510	16.520
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000
Autentic+ExpertMO	130	330	830	1.990	4.380	1.300	3.250	8.130	19.510	42.920

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	600	1.500	3.750	9.000	19.800
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600
Autentic+ExpertMO	150	380	950	2.280	5.020	1.500	3.750	9.380	22.510	49.520

Colecția Monitorul Oficial în format electronic PDF, oricare dintre părțile acestuia

50 lei/an

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

